

CONTRA

nr 5 1996 (nr 129 från starten) årgång 22 Pris 25:-

**Fördel att inte vara president
Vad är Europarådet?
Valet i USA**

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-654 95 52

Telefax 08-652 48 99

E-post contra@algonet.se

Internet hemsida <http://www.algonet.se/~contra>

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland: Minst 100 mark per år.

Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge: Minst 140 norska kronor per år.

Norskt postgiro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

Danskt postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólinár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl Johan Hardt, Carl

G. Holm, Niclas Thorsellus och Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Bertil Häggman, Birger Larsson,

Bertil Lindblom, Arne Sundström, Marek Zyto samt

Christer Arkelors, Italien, Peter Hårbvig Danmark, Bertil

Wedin, Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld, USA och

Rune Westin, Australien.

Annonser

Johannes Dirlekt 0522-363 50

Presslagd 1996-09-29

Omslaget till detta nummer av Contra är Europarådets flagga. Europarådet har växt snabbt med demokratiseringen i Central- och Östeuropa och har idag 39 medlemmar. Ordföranden i Rådets juridiska utskott, riksdagsman Birger Hagård, presenterar rådet under rubriken gästskribenten (sidan 10)

Rättelse

I förra numrets artikel av Bertil Wedin fanns flera tryckfel. Det värsta var en strategisk allians som fick en felaktig medlem, de korrekta är Ryssland, Grekland och Syrien.

CONTRA-NYTT

Stort intresse för detta nummer av Contra – minst sagt!

Tyvärr har detta nummer av Contra blivit rejält försenat. Just förseningen har dock fått oss att inse att aldrig har ett nummer av Contra väckt så stort förhandsintresse som detta.

Aftonbladet har när detta skrivs, den 29 september, en helsida om Contras mellanösternkorrespondent Bertil Wedin. De svenska kvällstidningarna följer dessa dagar med växande resurser (och sjunkande kvalitet) påståendena om att Sydafrika ska ha varit inblandat i mordet på Olof Palme. De två stora kvällstidningarna har bägge kontaktat Bertil Wedin för att få veta vad han skall skriva i just detta nummer av Contra – att han skulle skriva står ju redan i förra numret av Contra. Vi vet när detta skrivs inte om tidningarna lyckas få tag på artikeln innan Contra når prenumeranterna. När Du ger Dig ikast med artikeln på sidorna 6 till 9 kommer Du dock snabbt att märka att Bertil Wedins slutsats och hans informationer inget har med Sydafrika att göra.

Det är istället huvudsakligen en vidräkning med den svenska polisen och med gänget kring Pierre Schori, som inte förefaller vara intresserade av att vilja gå till botten med de uppgifter som Bertil Wedin tagit fram Bernt Carlsson, generalsekreterare i socialist-internationalen, berättade för vänner i New York, kort före sin död i Lockerbie-kraschen med PanAm över Skottland, att han hade lösningen på Palmemordet, men att den var så känslig att han inte kunnat vidarebefordra den till någon. Nu hade dessutom några brutit sig in i hans bankfack och fått veta vad han visste. En kort tid senare var han död – hans kunskaper försvann över den lilla skotska orten

Bertil Wedin har också tagit fram känslig information som rör bakgrunden till mordet på Olof, Palme. Också han har fått materialet stulet.

Till skillnad från Bernt Carlsson har han dock vid ett flertal tillfällen försökt överlämna sitt material till behöriga myndigheter i Sverige. Hittills har de vägrat att ta emot det. Något för Palmekommissionen att titta på. Med en ny ledning kan vi hoppas på att den är beredd att gå till botten på de uppgifter som finns, men som utredningarna aldrig har velat titta på.

Det kan tilläggas att Bertil Wedin är eller har varit mer eller mindre bekant med såväl Bernt Carlsson som Pierre Schori. Han har även vid något tillfälle träffat den omskrivne sydafrikanen Craig Williamson, som då arbetade i en svenskfinansierad antiapartheidorganisation i Genève.

Radannonser

Rykten

Ett rykte blir inte sant därför att fler och fler sprider ut det.

Rune Jansson

Republikanerna

Finns det någon eller några som vill bilda en borgerlig politisk förening med beteckningen Republikanerna? Ring Bengtsfors 0531-612 65 Evald eller Malmö 040-94 86 77 Michael. I det svenska EU-valet 1995 var det tolv personer som röstade på Republikanerna. Det finns ett Republikanskt Parti i USA, och det borde även fungera i Sverige och övriga EU med ett sådant.

Radannonser kostar 40 kronor för högst sex rader. Skicka in Din text och betalning till Contra, Box 8052, 104 20 Stockholm.

USA-valet:

Doles bästa hjälp kan bli - Clinton

Länge syntes president Bill Clinton ha ett ointagligt försprång i alla opinionsmätningar inför det amerikanska presidentvalet i november. Efter det republikanska partiets konvent i San Diego i augusti, och sedan Dole utsett Jack Kemp till sin vicepresidentkandidat, har bilden möjligen förändrats. Till slut kan Doles bästa draghjälp visa sig bli - Bill Clinton.

Robert "Bob" Dole föddes i den lilla präriestaden Russell, Kansas 1923 och blir därmed vid 73 den äldste amerikanske presidenten någonsin om han väljs i november.

Dole - avgudas av vännerna

Otaliga är också de skämt och gliringar som formulerats om Doles ålder, inte minst av den populära pratshowvärdaren David Letterman.

Andra egenskaper talar emellertid för Bob Dole, som ideologiskt brukar betecknas som "moderat konservativ", och då inte bara hans omskrivna krigsmeriter från den italienska fronten under Andra världsk-

Clinton - sågas posthumt av...

Kemp - stark vicekandidat

kriget där hans högerarm blev obrukbar. Således utstrålar Dole kompetens och kunnighet efter ett långt liv i den politiska hetluften.

Nixon sågade Clinton

Så här skrev Hans-Inge Olsson om Dole i *Dagens Industri* den 16 mars i år: "Även om Bob Dole kan verka grå och dra trista vitsar, så avgudas han av vännerna. Enormt kunnig och smart, förlorar aldrig humöret och besitter en stor portion charm. Han har lätt att visa känslor och chockade många politiker när han föll i gråt framför vännen Nixons kista 1994."

Att Nixon i sin tur uppskattade Dole är ingen hemlighet. I sin postumt utgivna bok *Nixon Off the Record* (1996) hävdar Nixon så att Dole är "Den ende i landet som kan styra. Den överlägset smartaste politikern - och republikanen - i det här landet."

I boken sågar Nixon Bill Clinton jäms fotknölar. Clintons pinsamt väldokumenterade, utomäktenskapliga eskapader framkallar expresidentens vrede, liksom den unge Clintons undvikande av värnplikten: "Han tjänade inte sitt land när det behövde honom (...) När han vägrade värnplikt bedrog han landet och folket, som han nu vill ha röster av."

Dole-Kemp

Inför den allt överskuggande uppgiften att förvandla Clinton till expresident är det nödvändigt för republikanerna att enas. Främst pågår en maktkamp mellan de konservativa och moderata falangerna inom partiet, där abortfrågan och komplexet

affirmative action (positiv diskriminering av minoriteter) framkallar meningsskiljaktigheter. En annan knäckfråga är invandringen, där under senare år starka röster höjts för att begränsa såväl legal som illegal invandring. Det förefaller i skrivande stund som om partiet verkligen hade förmått samla sig, åtminstone utåt.

Något som möjligen visar att Dole är precis så smart som hans beundrare gör gällande är hans val av förre senatoren och bostadsministern Jack Kemp till sin vicekandidat. Den före detta fotbollsstjärnan Kemp har varit en framträdande gestalt inom Grand Old Party ända sedan han som 45-åring höll huvudtalet vid det konvent, som sommaren 1980 utsåg Ronald Reagan till partiets kandidat. Många såg då Kemp som ett presidentämne.

Inför årets presidentval avböjde Kemp till mångas förvåning på ett tidigt stadium att kandidera. Möjligheten att bli amerikansk president kvarstår dock för den numera 61-åriga Kemp, särskilt om tandem Dole-Kemp får väljarnas förtroende i november. I så fall har Jack Kemp ett gyllene tillfälle att säkra partiets nominering år 2000 (då ju Dole är 77 år och rimligen ute ur bilden). Att Dole valde Kemp har ändå förvånat många, då Kemp tidigare stödde kandidaten Steve Forbes.

Kemp är en övertygad anhängare av skattesänkningar som instrument att skapa ekonomisk tillväxt men har i andra frågor - t ex invandringen och *affirmative action* - valt att lägga sig till vänster i partiet.

"Boy Clinton"

Trots egen smartness, kunnighet och draghjälp av kompisen Kemp är Doles främsta

...expresidenten och utrikesexperten Richard Nixon.

tillgång sannolikt Bill Clinton. Det kan i och för sig inte förnekas att Clinton är en skicklig politiker – bra talare, ofta väl påläst och framförallt oerhört pragmatisk. Det är också klart att Clinton genom att godkänna bombningar av Irak hoppas plocka poäng hos allmänheten. Pragmatismen kan dock både hjälpa och stjälpa presidenten.

Trots att Clinton inför valet 1992 sökte ställa in sig hos radikala grupper som feminister, miljökampanjer och homosexuella aktivister och i många ögon framstod som en olidlig radikal, uppbackad av lika radikala hustrun Hillary, har Clinton vetat anpassa sig till den nya situation som uppstod vid kongressvalen i november 1994 då det republikanska partiet tog över kontrollen i kongressen. Clinton valde visserligen att lägga in sitt veto mot ett förslag att förbjuda den extrema abortmetoden *partial birth abortion*, men en tid därefter under-tecknade han ett annat republikanskt för-

slag om att lägga om USAs socialbidragssystem.

I motsats till vad professionella USA-hatare hävdar har Förenta staterna nämligen alltsedan Franklin Delano Roosevelts dagar haft ett omfattande välfärdssystem, vilket ytterligare byggdes ut av Lyndon Johnson på 60-talet under slagordet *The Great Society*. Välfärdskritikerna har menat att lättvindiga bidrag till grupper såsom underåriga ensamstående mödrar, invandrare och drogmissbrukare uppmuntrar en slappmoral, parasitism och dessutom kostar skattebetalarna skjortan. Med det av Clinton godkända lagförslaget blir det betydligt svårare att få socialbidrag, samtidigt som delstaterna får mer att säga till om.

Genom att gå in med detta högerinriktade lagförslag räknar Clinton med att få sympatier från normalt republikanska väljare. Å andra sidan löper han risk att framstå som en ryggradslös vingelpetter.

Det som emellertid kan bli den sittande presidentens slutgiltiga fall är den så kallade Whitewater-skandalen och alla de invecklade turerna kring denna. Den rör presidentparets inblandning i skumma fastighetsaffärer när Clinton var guvernör i Arkansas.

Presidentens aktier stärks knappast av att publicisten R. Emmett Tyrrell, Jr., utgivare av den inflytelserika tidskriften *The American Spectator* och kolumnist i den konservativa dagstidningen *The Washington Times*, nyligen givit ut en mycket kritisk Clinton-biografi som heter *Boy Clinton: The Political Biography*. Boken, som Contra hoppas kunna redovisa utförligare längre fram, avslöjar att Clinton i sin ungdom hade omfattande kontakter bakom järnridån och att Hillary under sin tid som radikal jurist arbetade åt en medveten stalinist. En rad andra kritiska Clinton-biografier har publicerats.

Tommy Hansson

Israel efter "Rabingate":

Vänstern har mycket att förklara...

När Israels premiärminister Yitzhak Rabin mördades i november förra året var det ett svårt slag för säkerhetstjänsten Shin Beth, som alltid haft gott namn om sig. Säkerhetsarrangemangen var märkvärdigt slappa; mördaren kunde röra sig fritt i området, uppehålla sig vid premiärministerns bil och slutligen komma denne in på livet. Man har frågat sig hur detta kunde vara möjligt.

Efterhand som situationen granskats har det framkommit information som gett gåtan helt nya dimensioner. Det uppdagades snart att säkerhetstjänsten kände till mördaren Yigal Amir, som också tidigare försökt tränga fram till premiärministern. Sedan berättade fru Rabin att hon strax efter skotten mot hennes man hörde en säkerhetsagent säga till henne: "Ingen fara, det är bara lösa skott!"

En tid efter mordet avslöjades det att ledaren för Eyal, den högerextrema organisation som Amir tillhörde, Avishai Raviv, var Shin Beth-agent och han kände tydlig-

gen till mordet på förhand. Han befann sig i folkmassan när det skedde och när han fick höra rykten om skott mot premiärministerns bil tog han, enligt ögonvittnen, fram en ficktelefon och talade med någon okänd, som han frågade om Rabin blev skjuten, och om han blev skadad. När han slutade samtalet sade han: "Det var Yigal". Det var 40 minuter innan nyheten kablades ut i radio.

Säkerhetstjänsten skyndade sig att säga att Raviv endast var informatör, men allt pekar på att han i själva verket var provokationsagent.

Israel skakas fortfarande av mordet på förre premiärministern Yitzhak Rabin.

Kränkande utfall

Vänsterregeringen har ända sedan Osloavtalet varit hårt pressad av oppositionen, och mötts av omfattande skepsis för sitt sätt att sköta fredsprocessen. Många utgick ifrån att ett regeringsskifte skulle komma till stånd efter valet i sommar. Rabin var därför i trängande behov av ökat förtroende för sin eftergiftspolitik. Ett sådant stöd kunde nås om motståndarna skulle framstå som extremister och vildhjärnor.

Rabin uppträdde därför provokativt mot demonstranter och gjorde kränkande utfall mot vissa oppositionsgrupper. Bland annat kallade han anglosaxiska judar "en skamfläck för judendomen", och uppmanade dem som bar plakat att åka hem till sina egna länder, eftersom de som inte växt upp i Israel och byggt och kämpat för landet enligt premiärministern inte hade någon rätt att kritisera honom.

Men den som på allvar jobbade med att blåsa upp en konfrontation mellan Rabin och högerelement var Avishai Raviv. Han spred hatfull propaganda mot fredsprocessen, hotade dess anhängare, utförde vandalisera, ställde till bråk med araber och 30 personer i organisationen Eyal - olika extremister och unga revoltörer men hade

Av Joakim Förars

svårt att etablera bredare kontakter. Bland högerextrema marginalgrupper blev han dock tongivande. Raviv umgicks mycket med Amir. Deras samtalsämne var ofta hur man skulle bli kvitt Rabin.

Så småningom började dock Raviv väcka misstankar bland sina gelikar. Han hade en osannolik förmåga att alltid bli stoppad i sina aktioner av armén och ändå fick han alltid gå fri. Det enda resultatet av hans planer var att han drog in sitt gäng i konfrontation.

Ett uppseendeväckande tilltag var när Raviv ordnade en intagningsceremoni till Eyal, som filmades av TV. Hela nationen kunde se hur maskerade ungdomar sade sig vara villiga att döda judar som var emot deras sak, och svor att kämpa emot "den sataniska regeringen" till sista andetaget. Många undrade om en äkta terroristledare skulle göra så.

Alla som motsatte sig Eyals agenda blev deras hatobjekt. Borgmästaren i bosättningen Kiryat Arba fick erfara det på ett obehagligt sätt när hans son misshandlades och fick läggas in på sjukhus. Eyal tog ansvar för dådet, men när borgmästaren polisanmälde saken fick han beskedet att man inte hade tillräckligt med manskaper för att undersöka saken.

När en arab mördades i Hallboul tog Eyal på sig skulden. Det väckte bestörtning att en arab mördats av judiska bosättare och gav näring åt antipatier mot sådana. Rabin tillkännagav att incidenten komplicerade fredsförhandlingarna, och tog den som förevändning för fler eftergifter. Efter en vecka meddelade dock regeringen att det inte var judar som utfört mordet, utan araber.

Raviv såg till att hålla sig framme i antiregeringsdemonstrationer, där han och hans anhängare ropade aggressiva slagord, som "Rabin förrädare", "Rabin mördare". När ett par pojkar gjort ett fotomontage med premiärministern i SS-uniform delade han ut det åt journalister.

"Toppen av isberget"

Slutsatsen att Avishai Raviv var provokationsagent, med uppgift att misskreditera oppositionen och säkra Rabins återval, verkar ofrånkomlig. Han anses ha varit den drivande kraften bakom de högerextrema gruppernas radikaliserings de senaste åren, och trots våldsdåd, vandalism, mordhot och systematisk uppvigling fick han aldrig något straff. Källor i underrättelsetjänsten och justitieministeriet har

bekräftat denna uppfattning.

Den förra regeringen förnekade att Raviv skulle ha varit något mer än informator. Efter mordet på premiärministern tillsatte man en kommission som skulle utreda säkerhetstjänstens agerande. Men till medlemmar utnämndes bl a polischefen och justitiekanslern, vilka torde ha varit inblandade i skandalen. Kommissionen har inte tillgång till säkerhetstjänstens arkiv.

"Hittills har endast toppen av isberget kommit fram", säger en högt uppsatt källa i säkerhetstjänsten. "Metoder som tidigare användes av diktatoriska regimer genomfördes på vår egen bakgård. Resten ligger begravt i säkerhetstjänstens arkiv".

Den förra regeringen ville inte vidgå att

man skulle ha använt säkerhetstjänsten i en politisk intrig, men det finns många frågor som man inte kan ge ett tillfredsställande svar på. Varför flingslades Raviv aldrig, trots att han uppmanade till våld, inför domstol erkände handgripligheter mot en parlamentariker och skröt i TV med att ha mördat en arab? Varför undersökte polisen inte TV-inslaget med den makabra intagningsriten till Eyal? Varför vägrade polisen att undersöka misshandelsfallet i Kiryat Arba? Varför arresterades bara pojkar som gjort fotomontaget med Rabin i SS-uniform, medan deras idol Raviv, som distribuerade det, gick fri?

Varför arresterades inte Yigal Amir före mordet; då han oavlätigt berättade om sina planer för kumpanerna? Varför var säkerhetsarrangemangen obefintliga, trots att förre Shin Beth-chefen Ya'acov Perry varnat försvarskommittén för politiska mord? Varför fick kriminalpolisen order från sina överordnade att avbryta förhören med Raviv, som var en av de huvudmisstänkta i mordutredningen, och släppa honom ovillkorligt fri, mindre än en vecka efter att han arresterats? Varför trodde säkerhetsagenten att Amir använde lösa

skott? Var det en tillfällighet att denne agent begick självmord kort efter attentatet?

De flesta pusselbitar faller på plats om Raviv var provokationsagent, och åtnjöt myndigheternas beskydd. Men det hör mer till denna härva.

Rabin stod själv bakom?

Regeringen och dess vapendragare har gjort stor sak av att ord kan döda. Retoriken från de mest hårdföra motståndarna till eftergiftspolitikerna skall ha fungerat som uppvigling, menar man. De som spytt galla över Rabin och andra politiker påstås ha skapat ett opinionsklimat som banade väg för mordet. Nu visar det sig att den som stått i spetsen för ytterlighetsmomenten tydligen gjort detta på regeringens uppdrag. Sannolikt har Rabin själv stått bakom denna politik.

Har Amir uppegats och förletts till sitt död av sin gode vän och ledare? Inte nödvändigtvis. Han var en ensamvarg som kan ha närt sina planer utan att behöva någons uppmuntran. Men om han påverkades av någon så bör det ha varit Raviv, och i så fall faller en mörk skugga över de ansvariga. Enligt en teori var intrigen mer avancerad än att bara provocera fram smärre konfrontationer. Säkerhetstjänsten skulle vänta på ett attentat, och då de visste om det på förhand skulle de lätt kunna avvärja det, t ex genom att byta ut Amirs ammunition mot lösa skott. Efter den effektfulla upplösningen skulle man slå till mot alla ytterlighetsmoment, och sedan kunde "hotet från höger" blåsas upp på ett övertygande sätt. Inför det stundande valet skulle Rabins ställning vara starkare än någonsin.

Någonstans, spekulerar man, slog det slint. Kanske fattade Amir misstankar och slank ur fällan. Han kan ha haft ett vapen som man inte visste om, eller låtit bli att tala om för någon vad han tänkte göra den ödesmättade dagen.

Detta skulle förklara varför Amir inte arresterades på förhand. Med lite dramatik kunde man plocka politiska poäng. Det skulle också förklara säkerhetsagentens ord om lösa skott.

De gravaste misstankar cirkulerar således, och den förra regeringen har mycket att förklara. Man behöver inte vänta på att de mest långtgående teorierna skall bli bekräftade för att konstatera att vi har att göra med en skandal som får Watergate att blekna.

Exklusivt för Contra av Bertil O. Wedin:

Den censurerade Cyperundersökningen om Palmemordet

Contras medarbetare Bertil O. Wedin, som presenterade sig i förra numret, redogör här för sina misslyckade försök att informera svenska myndigheter om händelser som rör mordet på Olof Palme.

År 1967 startades i Stockholm, på uppdrag av dr. Marcus Wallenberg, en nyhets- och utredningsbyrå med namnet Näringslivets Information (NI) och adress Drottninggatan 80. I samband med Skandinaviska Enskilda Bankens tillblivelse på nyåret 1972 blev byrån bolag med namnet Press-Extrakt AB och dotterbolag till Företags-Aktuellt AB, båda med adress Stureplan 2, senare Kungsgatan 27. Byrån bevakade nyhetsmedia, det politiska skeendet och säkerhetsrelaterade händelser och fenomen, och den utgav en journal, *Mediasammandrag* (MSG), som utkom fem gånger i veckan och fick rykte om sig att vara en pålitlig informationskälla. Tryckning och distribution sköttes av banken till 1973, därefter av Sveriges industriförbund.

Jag fick uppdraget att starta byrån, och jag förblev dess chef och redaktör för journalen under nio år, till månadsskiftet februari/mars 1976. Till mina uppgifter hörde också kartläggning av utländsk subversion i Sverige, och jag konsulterades av såväl myndigheter som enskilda industrintressen.

"Aktiva åtgärder"

Både byrån och jag blev föremål för sovjetiska så kallade aktiva åtgärder, och i oktober 1969 försökte sovjetisk underrättelsetjänst värva mig till olaglig spionageverksamhet i Sverige och erbjöd mig en tjänst vid Sveriges Radio/TV. När försöket misslyckades, blev den sovjetiska fiendligheten drastisk och föranledde motåtgärder från säkerhetspolisens (SÄPO) sida.

På hösten 1971, inför S-E-bankens start, blev jag i dr. Wallenbergs namn ombedd att acceptera att byrån omorganiserades samt att jag underställdes hans son, Marc Wallenberg, Jr., för vilken jag fick sär-

skilda uppdrag i bankhuset, men bara några dagar senare hittades han skjuten till döds utanför Stockholm. Som en direkt följd av hans bortgång kunde sovjetiska intressen få del av ägandet och med tiden inflytande över byrån.

År 1974 meddelade mig SÄPO att sovjetisk underrättelsetjänst verkade förbereda någon omfattande aktion mot mig, och att en Nikolaj Sazjin, KGB-officer vid den sovjetiska pressstjänsten APN i Stockholm, antogs vara sysselsatt med planeringen och möjligen hade för avsikt att försöka få personlig kontakt med mig. Jag fick en skriftlig inbjudan, formellt från Olof Palme i egenskap av partiordförande, till en mottagning med smörgåsbord på

Här på Drottninggatan 80 startades den informationsbyrå som togs över av KGB natten till den 1 mars 1976, precis tio år före mordet på Olof Palme.

Hotel Anglais. Palmes "internationelle sekreterare", Pierre Schori, tog emot mig med stor artighet och bad, efter ett långt samtal, att få introducera Nikolaj Sazjin, som hade väntat i bakgrunden.

När Sazjin efter detta bevakades kunde man notera, att han i sin kommunikation med medhjälpare beskrev mig med kodnamnet "Welsh".

Natten till den 1 mars 1976, "the Welsh national day" och precis tio år före mordet på Olof Palme, besöktes några ledande svenska nyhetsmedia av två icke-svenskar som presenterade en påhittad historia, enligt vilken jag på amerikanska CIAs uppdrag värvade legosoldater i Sverige för tjänstgöring i Afrika.

Jag kallades till ett möte med Press-Extrakts styrelse. VD var den man, som år 1969 hade försökt värva mig till sovjetisk underrättelsetjänst och Sveriges Radio/TV. Han meddelade att jag var avstängd från min tjänst för att jag hade "ådragit" mig "ofördelaktig publicitet". Publiciteten hade fabricerats och presenterats så att företaget/byrån inte nämndes.

Den som i dr. Wallenbergs namn hade engagerat mig i företaget, en Lars Göran Hansson, fanns inte tillgänglig och var inte längre i S-E-bankens tjänst. Nikolaj Sazjin försvann från Sverige.

Uppsatsen stals

Min fru och jag flyttade till England, där jag länge hade uppdrag som utrikespolitisk konsult åt Sveriges industriförbund, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF) och svenska storföretag och där jag senare knöts till brittiska institutioner som konfliktanalytiker och 1983 blev Deputy Director för Foreign Affairs Research Institute i London.

På lediga stunder förberedde jag en engelskspråkig uppsats om otillbörliga sovjetiska aktiviteter i Sverige. Detta blev känt och föranledde ytterligare sovjetiska fiendligheter. Dessa leddes inledningsvis av en Igor Titov, chef för KGBs *political intelligence* i London. Han utvisades från Storbritannien i april 1983.

Titovs kodnamn för mig var "Boda", som är spanska för "bröllop" och som möjligen valts för att mitt efternamn, när det uttalas av briter, ofta låter som "wedding", bröllop.

Den 22 juli 1985, drygt ett halvår innan Palme mördades, stals från mitt hem i England ett av mig maskinskrivet utkast med arbetstiteln "Undue Soviet Activities

in Sweden 1965-1985". Det var min avsikt att försöka få texten publicerad i februari 1986, tio år efter händelserna, som hade föranlett min flyttning från Sverige. Texten började med orden "The night before the first day of March, 1976..."

Min familj och jag beslutade att flytta till norra Cypern, där vi sedan länge hade haft ett andra hem. När vi vid slutet av 1985 lämnade England, hade jag upphört att tänka på det stulna utkastet. Jag blev heller inte påmind om det när vi på Cypern, på morgonen den 1 mars 1986, fick höra över BBC-radion att statsminister Palme hade skjutits till döds i Stockholm.

Den 13 mars, mindre än två veckor efter mordet, blev jag uppringd av Jan Mosander vid Sveriges Television, som undrade om jag hade någon idé om varför och av vem Palme hade mördats. Då hade jag ännu inget uppslag. Mosander bad mig kontakta honom, om jag fick något tips eller någon ledtråd. Jag svarade att jag i så fall skulle lämna min information till ansvariga svenska myndigheter.

När, enligt nyhetsförmedlingen, den svenska statsmakten hade bett den internationella allmänheten om frivillig hjälp med mordfallet, startade jag med egna medel och på obetald tid en egen undersökning.

"En annan mördare"

Från en brittisk, icke-officiell källa fick jag tips om en möjlig *mastermind*, en tysk kvinna, och när jag under en tid hade sökt uppgifter om hennes förflyttningar och umgänge före och efter mordet fick jag det första av flera hot. När två av mina barn och jag intog lunch på en uteservering vid Kyrenias hamn på Cypern, kom en europeisk man fram, satte sig objuden och sade till mig på engelska:

-I know that you are hunting for Palme's murderer, and so am I, but another murderer, and he is here, and he will be shot, not by me, I cannot shoot, my hands are too small, but there are others in countries nearby who are willing to shoot and capable of doing so.

Jag fick mannen fotograferad och skuggad, och senare hans tillhörigheter genomsökta. Bland dessa fanns fotostatkopior av svenska tidningsartiklar med bilder på mig. Mest intressant var en handskriven notering i "datum"-rutan på ett svenskt missiv med vilket artikelbunten var ihopåftad. Där stod "860217". Således, om dater-

Byrån var även verksam på Stureplan 2. Uppgifterna om byrån fanns i ett manuskript som stals i England ett halvår innan mordet på Palme. Denna stöld och mordet innebar att avslöjande uppgifter om Sovjets illegala verksamhet i Sverige stoppades.

ingen inte var ett misstag, hade sammanställningen gjorts elva dagar innan Palme mördades. Detta antydde att de för statsministermordet ansvariga på förhand hade räknat med att jag skulle komma att undersöka mordfallet.

Mannens hänvisning till "another murderer" tolkade jag som att jag, efter min död, skulle bli utpekad som Palmes mördare.

Ytterligare hot följde. Ett var drastiskt och riktat mot familjen. Vidare genomskötes hemmet av en annan europeisk man, när han felaktigt trodde sig inte vara bevakad. Jag kunde identifiera honom. Han hade ganska nyligen avskedats från sitt europeiska hemlands krigsmakt, då hans överordnade hade betraktat honom som en säkerhetsrisk.

Jag kunde spåra några av de fientliga åtgärdernas iscensättare och lyckades finna varifrån de dirigerades. De leddes av en engelsman, som med falska referenser hade lyckats hyra ett hus med särskild prestige som skyddade hans verksamhet. En av hans medhjälpare var en tysk, som återkommande tog sig över gränsen till den södra sidan. Tysken bodde i en bergsby några kilometer från engelsmannens hyrda ställe.

Från min brittiska källa fick jag veta, att den misstänkta tyska kvinnan någon tid efter mordet på Palme hade vistats i samma

by. När engelsmannen fått veta att jag kommit honom på spåren försvann han med första flyg, men då hade jag redan uppgifter om hans permanenta adresser. Hos det lokala televerket gick jag igenom deras noteringar om de utlandssamtal han hade beställt. Han hade flera gånger ringt till ett stockholmsnummer, vilket innehades av en Anders Larsson.

Snart fick jag från Sverige veta att denne Anders Larsson hade förhörts av den svenska polisen som starkt misstänkt för att på förhand ha känt till mordet på statsministern. Enligt säkra uppgifter hade engelsmannen och Larsson länge arbetat för sovjetisk underrättelsetjänst, ofta tillsammans.

Ville inte ta emot

Jag hade nu ett ganska omfattande material, som enligt min mening skyndsamt borde ges till polisens mordutredare hemmavid. Det bestod av fotografier, bandupptagningar, känsliga uppgifter om personer som möjligen skulle acceptera att vittna i en svensk domstol, samt mina förklarande noteringar på svenska.

Stor var min förvåning, när jag fann att berörda svenska myndigheter inte ville ta emot mina uppgifter om Palmemordfallet, i varje fall inte mot kvitto, heller inte över telefonen. Enligt första ambassadssekreteraren Annika Svahnström vid Sveriges ambassad i Ankara kunde jag skicka mina uppgifter till beskickningen med post, men jag skulle inte få bekräftelse på att de hade mottagits. Alternativt kunde jag resa till Ankara och lämna min information till ambassadens reception, men - igen - utan att få något bevis på överlämnandet. Hon beskrev det som "fullständigt uteslutet" att någon ambassadtjänsteman skulle komma till Cypern för att hämta mitt material.

Sveriges ambassad i Israel, vilkens diplomater återkommande besökte Cypern, meddelade att ingen av dessa skulle motta min information vid ett sådant besök.

Jag skrev flera brev till rikspolisstyrelsen med meddelandet att jag hade uppgifter om Palmemordfallet, samt att jag ville överlämna dessa. Inget av breven besvarades. Många telefonmeddelanden med samma innehåll till svenska myndigheter lämnades obesvarade. När jag över telefonen frågade polischefen vid rikspolisstyrelsen om min information var censurerad osedd, fick jag bara tystnad till svar. När

jag ringde rikspolisstyrelsen utan att presentera mig och bad att få lämna uppgifter om Palmemordfallet, svarade en dam att det skulle gå bra. När hon på begäran fick mitt namn ändrade hon sig dock och sade, att hon "inte kunde" mottaga någon information från mig samt att hon omedelbart måste lägga på luren, vilket hon gjorde.

Min fru, som är brittisk, men talar och förstår svenska, lyssnade på flera av dessa samtal från en sidolur och anmärkte, att mina landsmän "måste ha blivit galna". Vid den tiden publicerade både *The Wall Street Journal* och *The Economist* omdömet, att Sverige blev som ett "mad house" när dess myndigheter försökte handlägga säkerhetsrelaterade ärenden som Palmemordfallet och ubåtskränkningarna.

Sovjetiska intressen skyldiga

Min familj och jag besöktes på Cypern av en svensk man som sade sig ha varit verksam inom en svensk säkerhetstjänst. Som enda bevis för detta gav han några allmänt okända uppgifter om mina tidigare säkerhetsrelaterade uppdrag för svenska myndigheter.

Det var "känt", sade han, att jag hade gjort en undersökning av Palmemordfallet samt att jag var på rätt spår. Hans uppdrag var dock inte att mottaga mina resultat. I stället hade han kommit för att meddela, att de som var ansvariga för mordet på statsministern kände till att jag hade uppgifter som kunde bevisa deras skuld. Därför avsåg de att mörda även mig. Risken för att de skulle lyckas med detta vore störst, sade han, om jag besökte Sverige. Jag var därför ombedd att under en lång tid hålla mig borta från fosterlandet.

För att skingra eventuella missförstånd och försöka få till stånd klarspråk, meddelade jag besökaren att – enligt mina undersökningsresultat – sovjetiska intressen var skyldiga till mordet på Palme. Han svarade att KGB "självlärt" var skyldigt.

–Var det min undersökning efter mordet på statsministern som gjorde att sovjetiska intressen kände sig hotade av min vetenskap, eller var det något som jag hade känt till redan innan mordet begicks? frågade jag. –Bådadera, svarade svensken, du samlade på dig känsliga uppgifter under din tid i Sverige.

–Något särskilt? undrade jag.

–Det kan jag inte svara på, sade han.

Under cirka sju månader återkom svensken till mitt hem flera gånger. Vid varje

tillfälle upprepade han att jag riskerade att bli dödad om jag kom till Sverige.

När han i april 1987 hade fått veta att jag flugit till Norge, for han till mitt hem i Kyrenia och verkade, enligt min fru, vara mycket upprörd. Han bad henne att skyndsamt ringa mig i Norge för att igen varna att jag kunde råka mycket illa ut, om jag fortsatte resan över gränsen till Sverige.

Censur och refusering

Innan jag reste till Norge hade jag telefonkontakt med två av mina svenska vänner, båda före detta diplomater. Den förste reagerade på min beskrivning av refuseringarna med att ringa till någon han kände inom den svenska polisledningen. Han fick beskedet att min information inte kunde mottagas, samt att inget skäl till detta kunde ges. Den andre före detta diplomaten meddelade mig bedömningen, att någon inom regeringen eller UDs ledning hade lyckats få mitt material censurerat osett med någon hänvisning till att en handläggning av det skulle kunna "skada Sveriges internationella relationer och anseende".

Från Cypern ringde jag därefter till UD och bad att få lämna mina uppgifter om statsministermordet till Pierre Schori, som

Också på Kungsgatan 27 har byrån varit verksam. Pierre Schori, förre vpk-riksdagsmannen Jörn Svensson m fl har hindrat att nyckeluppgifter från byråns förre chef Bertil Wedin handlagts av polisen. Uppgifterna stals hos Wedin när han låg medvetlös på sjukhus. Sedan kunde Wedin framställas som PKK-spårets upphovsman i statssubventionerade svenska media. PKK fanns inte omnämnt i materialet.

nu var kabinettssekreterare. Denne svarade mig genom sin sekreterare:

–Din information kommer aldrig att mottagas, varken nu eller någonsin senare.

Inget skäl gavs.

Från Oslo ringde jag till den svenska rikspolisstyrelsen vid vilken en hr. Stålnacke över telefonen bekräftade att denna myndighet hade mottagit såväl brev som telefonmeddelanden från mig med min vädjan om att få överlämna uppgifter om Palmemordfallet. Jag erbjöd mig att på egen bekostnad fara vidare till Stockholm för att överlämna mitt material, om nu bara någon kunde lova att ta emot mig, om jag kom.

–Om ni kommer, svarade han, blir varken ni eller era uppgifter mottagna.

Inte heller denna gång gavs något skäl.

Ett brev från mig till dåvarande statsministern Ingvar Carlsson är ännu obesvarat.

I mars 1992 tog jag upp saken i ett långt brev till Carlssons efterträdare, Carl Bildt. Efter tre månader svarade han kort, att mitt brev inte skulle föranleda någon åtgärd från hans eller regeringens sida. Under ett telefonsamtal (som jag tog upp på band) med en av hans medarbetare, en sakkunnig Morhed, svarade hon jakande på min fråga om min information om Palmemordfallet fortfarande var censurerad osedd. Hon tillade:

–Såvitt jag förstår vill ingen ta del av det.

Sent år 1992 for jag till Stockholm för att besöka min sjuka mor. Hon berättade att Pierre Schori skulle tala på ett möte i närheten. Jag träffade honom och han konverserade artigt, men ville tydligt undvika att Palmemordfallet berördes.

På fredagsmorgonen den 4 december 1992, när min mor hade förts till sjukhus, ringde jag till rikspolisstyrelsen – först utan att presentera mig – och frågade om jag kunde komma inom en halvtimme för att lämna de uppgifter jag hade om Palmemordfallet. Jag tillade att jag bodde i utlandet och var bokad för återresa med flyg den kommande söndagen. Ett polisbefäl svarade att detta skulle gå bra, men när jag på hans begäran hade lämnat mitt namn ändrade han sig och sade sig plötsligt komma ihåg att alla på avdelningen stod med rockarna på för att fara hem och påbörja tidigare lagd veckoslutsledighet. På min förfrågan sade han också att det vid rikspolisstyrelsen inte heller fanns någon vaktstående tjänsteman, som kunde mottaga uppgifter om statsministermordet.

År 1994 fick jag veta, att förre ASEA-

direktören Åke Liljefors hade blivit medlem av någon "kommission" med uppgift att granska "Palmeutredningen". Jag har under mina tidigare verksamheter lärt känna direktör Liljefors, och jag ringde nu från Cypern till hans hem utanför Stockholm. Efter att ha meddelat att jag hade uppgifter som censurerats osedda, bad jag att få skicka dessa till honom med post. Han ville att jag skulle vänta med detta. Först skulle han skriva till mig, sade han. Det har han ännu inte gjort.

Plötsligt sjuk

Efter återkomsten till Cypern från Norge 1987 placerade jag mitt material om mordfallet i ett stort packkuvert, som jag förvarade gömt på ett kontor i turkiska Nicosia och tog hem bara när tillägg behövde göras samt när jag emellanåt träffade en brittisk vän till mig. Denne hade accepterat att hålla sig underrättad om mina undersökningsresultat för att försöka föra dem vidare, om jag skulle bli oförmögen att göra det. På kuvertet hade jag skrivit "Rikspolisstyrelsen, Stockholm, Sweden".

I augusti 1987, efter ett misslyckat försök från min sida att få materialet överlämnat till svensk FN-polis på Cypern, fick jag med posten ett brev från den svenska Ankara-ambassaden med beskedet att mina försök att medverka till Palmemordfallets lösning hade varit "tillfyllest". Jag hämtade informationspaketet från Nicosia för att lägga in en kopia av brevet och hade ett möte med min brittiske vän för en förnyad genomgång av materialet.

På måndagen den 31 augusti 1987, när jag avsett att återföra paketet till gömstället i Nicosia, insjuknade jag plötsligt och fördes med ambulans till ett sjukhus där läkarna konstaterade att jag hade farligt högt blodtryck. När ingen medicinering hjälpte, fick min fru beskedet att mitt liv inte kunde räddas.

Medan vi var på sjukhuset stals informationspaketet från mitt arbetsrum i hemmet. Under en vecka låg jag mestadels medvetslös. Den 14 september hittades min brittiske vän död i sin säng. Hans blodtryck hade blivit för högt.

När ambulanspersonal anlände uppmärksammades en man, som genomsökte den avlidnes arbetsrum. Mannen kunde identifieras. Han var den som hade genomsökt mitt hem. Att jag överlevde var enligt läkaren ett "mirakel". Utan "miraklet" hade mina uppgifter om Palmemordfallet helt försvunnit.

"Uppdrag: Olof Palme"

Senare år 1987 utkom i Sverige på ett statssubventionerat förlag boken *Uppdrag: Olof Palme*, skriven av två journalister vid den statssubventionerade Malmö-tidningen *Arbetet*. En av dem hade vid den tiden ett nära politiskt samarbete med kabinetssekreterare Pierre Schori.

I boken bekräftades att, när jag hade ringt från Cypern och bett att få ge min information om Palmemordfallet till "en hög UD-tjänsteman", denne genom sin sekreterare hade svarat mig att mina uppgifter varken då eller någonsin senare skulle mottagas. Författarna försökte projicera refuseringen som på något sätt föredömlig genom att jag beskrevs som hopplöst oförenlig med hemmasvenska polito-moraliska ideal. Som exempel nämndes bland annat att jag gör "täta besök på exklusiva nattklubbar" och "bor i en kostsam privatvillan". (Inom parentes kan jag nämna att jag aldrig går på nattklubb, och att hyran för familjens bostad var 1500 kronor i månaden).

I boken nämndes, att en turkisk tidning, *Hürriyet*, hade publicerat uppgifter enligt vilka namngivna PKK-medlemmar hade varit skyldiga till mordet på Palme, och författarna ställde i utsikt att jag varit tidningens källa.

Vid den tiden hade jag aldrig besökt Turkiet, och tidningen *Hürriyet* var för mig okänd. I mitt censurerade och nu stulna material fanns ingen uppgift om PKK.

Artikelförfattaren Bertil O. Wedin kallas "svartskallen" av sina turkiskspråkiga grannar. Fullt så mörk som han framstod på bilden i förra numret av *Contra* är han dock inte. Hans svarta nuna där berodde på ett tekniskt fel i tryckprocessen.

Hürriyet-artikeln hade publicerats den 3 september 1987, alltså då jag ännu låg sjuk. Således skrevs boken efter stölden och mitt insjuknande.

Senare fick jag reda på att författarna hade anlitat en norman som varit i kontakt med flera tidningar, bland annat brittiska, och sagt sig företräda mig och felaktigt uppgivit, att jag ville sälja mina uppgifter om Palmemordfallet. Han hade bett om ett så högt pris och presenterat sig så ofördelaktigt, att samtliga redaktioner avvisade hans tomma erbjudande. Bokens författare nämnde inte normannen, utan skrev att jag hade tagit dessa kontakter. Med denna fabricering kunde passusen om *Hürriyet* verka trolig.

Desinformationskampanj

Detta visade sig snart vara början på en omfattande, statssubventionerad publicitetskampanj med syfte att felaktigt få mig att framstå som det så kallade PKK-spårets upphovsman. Desinformationskampanjen har förts i *Arbetaren*, *Arbetet*, *Ord och Bild*, *Proletären*, *Svenska Dagbladet*, material från *TT*, Sveriges Radios *Kanalen* och tidningen *Vi*.

Med allt större bestämdhet hävdades att jag hade försökt lura Sveriges polis och regering och resten av världen att tro på ett påhittat och felaktigt "PKK-spår". Detta förenades med en ytterligare fabricering: att jag skulle arbeta för eller samarbeta med Turkiets säkerhetstjänst. Kombinationen fick en mordanstiftande karaktär, säkerligen medvetet och därmed med avsikt, eftersom det måste ha varit känt i Sverige att PKK bedrev en omfattande mordverksamhet, i synnerhet i Främre orienten där jag bodde med familj, samt att de prioriterade målen för denna verksamhet var personer som arbetar för eller med Turkiets säkerhetstjänst.

I *Svenska Dagbladet* av den 9 juni 1987 inte bara ställdes i utsikt, utan påstods, att jag hade sålt uppgifter om PKK till *Hürriyet*. Enligt tidningen hade jag haft "goda förbindelser" med Turkiets säkerhetstjänst. Till detta lade *SvD* ur luften tagna uppgifter om att jag i England hade träffat Ebbe Carlsson, som då från mig skulle ha fått sin idé om PKKs ansvar för mordet på Palme.

Veckan därpå upprepade PKK-ledaren Abdullah Öcalan *Svenska Dagbladets* falska uppgifter i ett mot mig hotfullt uttalande från Libanon. Ett liknande uttalande

Fortsättning på sidan 14

Europarådet – vad är det?

–Av Birger Hagård–

För många av oss liberalkonservativa, som aktivt engagerade oss i politiken på 1950-talet, var det framför allt två frågor som stod i förgrunden, tanken på ett förenat Europa och bekämpandet av kommunismen med förhoppningen, att Sovjetväldet skulle falla samman en dag och därmed också dess lakejregimer.

Så fick vi då bevittna hur de båda målen kom att infrå. Kommunismen gick under, åtminstone i vår del av världen – tyvärr består ju ännu det röda Kina, anomalin Nordkorea, Vietnam och Kuba. Och samarbetet i Europa växte sig allt starkare för att så småningom mynna ut i Europaunionen, vari till och med Sverige efter många om och men blev medlem.

Men Europa är inte bara EU. Av största vikt är också Europarådet, den äldsta europeiska samarbetsorganisationen, så föga uppmärksam av såväl medierna som allmänheten i Sverige, åtminstone sedan Anders Björck avgick som dess president, och trots att generalsekreteraren nu är en svensk, före fp-riksdagsmannen och professorn Daniel Tarschys. Alltför ofta – i varje fall i Sverige – förväxlas Europarådet med Europeiska rådet (EU:s högsta organ). Europarådets främsta betydelse ligger på de mänskliga rättigheternas och demokratins områden, men också andra områden som utbildning, kultur, naturvård, hälso- och sociala frågor är föremål för dess arbete. Europarådets konvention från 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

jämte tilläggsprotokoll kan i mångt och mycket sägas utgöra själva basen för den demokratiska och frihetliga rättsordningen i Europa. Den är nu inkorporerad med svensk lag. Därtill kommer en rad andra konventioner och rekommendationer, som erkänts och följs av medlemsstaterna. Dessa var tio vid grundandet 1949 (Sverige ingick från början) och är i dag 39. Kroatien väntas bli den fjortonde medlemmen.

Beslut i Europarådet fattas av ministerrådet, som består av medlemslänternas utrikesministrar, efter rekommendationer från den parlamentariska församlingen. Denna har drygt 250 ledamöter, utsedda av medlemslänternas parlament på grundval av befolkningens storlek – Sverige har sex representanter. Den parlamentariska församlingen har fyra veckolånga sessioner varje år i Strasbourg, där också sekretariatet finns, och däremellan sammanträ-

Gästskribenten

der ett tiotal permanenta utskott regelbundet på olika platser i Europa. Europarådet har också en domstol, Europadomstolen, dit varje medborgare i ett medlemsland kan vända sig, när möjligheterna i det egna landet är uttömda. Sverige har fallits ett tjugotal gånger i Europadomstolen, vilket tvingat fram en ändrad lagstiftning.

Europarådet är med sina snart 40 medlemmar den mest alleuropeiska samarbetsorganisationen. Den har blivit ett viktigt led i sammansmältningen mellan de gamla västeuropeiska demokratierna och de nya

i Central- och Östeuropa. Medlemskap är en förutsättning för att kunna accepteras i EU. Inte minst väsentligt är det att Ryssland nu finns med, även om medlemskapet var livligt omdebatterat och även ifrågasatt – Ryssland förde ju krig i Tjetjenien och även om demokratiska krav uppfyllades rent formellt, kunde det reella innehållet diskuteras. Europarådet har gjort och gör betydelsefulla insatser för att hjälpa till att utforma en demokratisk rättsordning i de forna kommunistländerna. Den uppgiften är långtifrån avslutad utan kommer att fortsätta in på nästa århundrade. Därtill kommer en kontinuerlig övervakning av utvecklingen i alla medlemsstaterna, främst ledd av den parlamentariska församlingens Committee on Legal Affairs and Human Rights. Organisationen är rent mellanstatlig till sin karaktär och kommer att så förbli. Det kan dock förutsättas, att samarbetet med EU kommer att intensifieras liksom med OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa). Frågor som särskilt sysselsätter Europarådet nu är bl.a. frågan om dödsstraffets tillämpning, skyddet för nationella minoriteter, situationen i Turkiet, i Albanien och i Tjetjenien. Mycket till följd av Europarådets insatser har dödsstraffet avskaffats i flertalet europeiska länder. Det är också numera ett krav för nya medlemsstater att bli accepterade. Likväl är situationen i särskilt Ryssland och Ukraina otillfredsställande. Även i Lettland har dödsstraffet använts på senare tid.

Att arbeta i Europarådet är kanske inte så glamouröst, men det är ändå en källa till tillfredsställelse att vara med och fullfölja de djupt humanitära traditioner, som alltid satt sin prägel på Europarådets arbete. Europarådet står för det bästa i den europeiska civilisationen. Det faktum, att USA och Japan nyligen har ansökt om och beviljats status som observatörer är ett vittnesbörd om den betydelse, som organisationen tillmätts.

Birger Hagård är docent och universitetslektor i Linköping. Han är riksdagsman och ledamot av Konstitutionsutskottet. Bland Birger Hagårds offentliga uppdrag finns också ledamotskap i Europarådet, där han är ordförande i rådets juridiska utskott. Det är om Europarådet Birger Hagård berättar i denna artikel.

Birger Hagård i sitt rum på riksdagshuset i Stockholm. (Foto: Tommy Hansson)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av Carl G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan, om inte annat markerats med citationstecken.

Att leva på bidrag

Även med en socialdemokratisk regering ägnar sig fackförbundspressen åt samhällskritiska reportage när nedskärningarna slår till. Ett sådant publicerades för en tid sedan i Metallarbetaren. Tage i Pello (långt upp i Tornedalen i Norrbotten) sa upp sig från sitt arbete för 8,5 år sedan. Han hade fått nog av en "norrländsk stad" och ville hem till skogen. Tage har varit arbetslös hela tiden sedan han sade upp sig och han har under tiden läst in naturvetenskapliga kursen på gymnasiet. Han får ut 7 400 kronor efter skatt – och hans fru som lönebidragstagare får ut 9 000 kronor i månaden. Tage kan inte tänka sig att flytta tillbaka till sta'n. Och han är missnöjd med de nya hårdare reglerna för a-kassan...

Datainspektionen moment 22 och hur du överlistar det

För att föra dataregister med personuppgifter måste man ha licens – och ibland tillstånd – från datainspektionen. Numer är ett vanligt bokmanus som skrivs på en persondator ett personregister. Tycker datainspektionen. En författare har prövat saken och fått avslag på ansökan. Han debiterades 2 400 kronor för behandlingen av ansökan. Men överlistade inspektionen genom att inte lösa ut postförskottet med beslutet utan istället göra ett besök och läsa den offentliga handling där beslutet fanns...

Sedan beslutet om förbud att skriva böcker prövats och undanröjts i högre instans ger datainspektionen regelmässigt beskedet att de inte tar ställning i frågan till den som ansöker om tillstånd. För ett sådant besked tar inspektionen 600 kronor. Nu är det så att en del myndigheter själva bara har personuppgifter på datamedia och kräver intyg på att den som ska ta emot en diskett har tillstånd från datainspektionen. Det som ska levereras gratis och skynd-

samt blir därmed dyrbart och omständligt, om det alls går.

Inkompetenskult inom socialdemokraterna

En av socialdemokraternas tidigare riksdagsmän, nationalekonomiprofessorn Bo Södersten, har i en debattartikel i DN gått till angrepp mot inkompetenskulten inom socialdemokratin. Han tar särskilt upp kvoterade listor med "varannan damernas" och Ingvar Carlssons löfte att hälften av riksdagsgruppen skulle vara under 40 år efter valet 1994. Södersten komementerar principerna: "Regler som de ovan nämnda förvandlar den demokratiska processen till ett narrspel. De unga riksdagsledamöterna får nu ägna sig åt grundkurser i samhällsekonomi". Södersten menar att rekrytering av svaga och inkompetenta medlemmar i riksdagsgruppen underlättar för partiledningen, när de inte har någon bångstyrig riksdagsgrupp som kan sätta sig på tvären. De unga och nyvalda som fått en oväntad kick i karriären för att de råkade ha rätt ålder och kön i rätt valkrets vet också att det är bäst att sitta still i båten, säger Södersten. Lika lätt som de halkade in kommer de att åka ut.

Mediavänstern skapar nationalsocialister...

Det har alltid funnits ungdomar som vill

utmana samhället. Hur spelar inte så stor roll. Det kan vara genom livsstilen (droger, sex) eller politisk extremism (kommunism förr, när massmedia som idag är i stort sett kontrollerat av vänsteråsikter, blir det nationalsocialism, men helst utan det socialistiska namnet, för då skulle många journalister känna sig alltför hemma och upptäcka att de egentligen har samma åsikter som den bruna mobben). Efter kravaller i Trollhättan i slutet av augusti visades således på TV kväll efter kväll samma lilla nationalsocialistiska grupp – för övrigt bara till del bestående av svenskar och till nästan ingen del bestående av trollhättebor. En pikant detalj var att "antifascistiska" demonstranter som vanligt gick de riktiga fascisternas ärenden genom att vara så hotfulla att polisen inte kunde ingripa mot nationalsocialisterna... Mediavänstern underblåser genom sitt agerande en ohyra som vi annars inte skulle märka. Det var massmediabevakning som skapade hysteri kring Karl XII-marscher som pågick sedan tidigt 1800-tal utan att någon brytt sig. Eller trots att de hade någon politisk innebörd.

Ett sätt att komma åt problemet är att inte skriva något alls... På Gotland blåstes i mitten av 1960-talet en obetydlig konflikt mellan en bankdirektör och en handfull "mods" av de tre lokaltidningarna upp till kravaller. Och upprepning utlovades. För varje kväll kom fler nyfikna till platsen och det blev riktiga kravaller. Tidningarna kom så överens med polisen att inte skriva något alls. Och kravallerna upphörde tvärt. Visst ska verkliga hot mot vårt samhälle

dras fram och skärskådas. Men några dusin personer är inte en nyhet även om de uppträder provokativt.

Den 17-åring som mördade en man från Elfenbenskusten på besök i skånska Klippan är ett exempel på vad medias upphäusning av rasismen kan ställa till med. Sedan han fått en osannolikt mild dom (för vållande till annans död) och placerats på ungdomshem leker han med leksaksbilar och lego – sjutton år gammal. Hade han inte hört talas om "tuffa rasister" hade han aldrig gått ut för att "döda en neger" (som han påstås ha sagt). Möjligen hade han begått något annat våldsdåd, men den rasistiska inriktningen är helt och hållet skapad av massmedia, inte av en person med så eftersatt psykisk mognad.

En piss i Mississippi

Det är ingen hemlighet att en stor del av journalistikåren sympatiserar med vänsterpartiet. Det märks mer än väl när Gudrun Schyman råkar i blåsväder. Hennes lägenhetsaffärer i somras (noterade i en notis i förra numret av *Contra*) blåste snabbt över. Hennes uppträdande på olika offentliga evenemang har det varken skrivits eller sagts något om förrän nu i höst.

Men massmedias generösa behandling av Gudrun Schyman avviker lindå kraftigt från vad som drabbat personer som Sigvard Marjasin och Mona Sahlin. Eller Schymans partikamrat och tidigare gruppleddare i riksdagen Björn Samuelsson, som nyligen åtalats för en rad övergrepp mot en kvinnlig partikamrat. Då har pressen frossat i detaljer och återgett vad anmälaren sagt – utan att det prövats i rättegång. För Marjasin, Sahlin och Samuelsson vändes varanda liten sten (även om ett och annat i Marjasin-affären nog lär återstå).

Allmänt har pressen skrivit att Schyman har alkoholproblem. Det skedde sedan hon hals över huvud "bekänt" i ett morgonprogram i TV. Bekännelsen kom hastigt på, eftersom Schyman var jagad av Expressen, som hotade att publicera detaljer nästa dag. Expressen backade och det blev ingen publicering. Enligt bestämda uppgifter ska artikeln i Expressen inte bara ha tagit upp att Schyman kissade på golvet på premiärbiografen, utan också att hon tog av sig de våta trosorna och försökte stoppa dem i handväskan. Istället blev det i Expressen lovord över att hon "bekänt" sitt alkoholmissbruk. Men hon hade ju egentligen inte bekänt någonting, bara att hon

varit på kaneln en kväll i början av september. Andra besökare på biografen håller inte med om Expressens ej publicerade "snälla" version. Enligt dessa ska trosorna ha åkt ut i salongen under stor munterhet från Schyman. Efter en stunds sömn i biosalongen blev nöden stor igen och Schyman försökte förgäves och högljutt ta sig ut, gick upp högst upp i slaongen och kissade igen, så att det ran ned längs gången.

Den enda som i klartext skrivit att Gudrun Schyman kissade på sig på biografen är veterligen Jan Guillou i *Aftonbladet*. I radio och TV ("Morgonpasset" och "Svart och Vitt"), liksom på olika Internet-kanaler och i BBSer, har betydligt fler detaljer presenterats. Tidningen *Journalisten*, den vänsterorienterade journalistikårens eget interna organ, har däremot lyckats skriva ett helt uppslag om affären och dess behandling i media, utan att nämna vad som egentligen hände.

Diskussionen om vad som kan publiceras har varit livlig inom journalistikåren. Utgångspunkten har varit att det är tryckfrihetsbrott att berätta sådant som kan utsätta en person för andras missaktning, även om informationen är sann. Det gäller "privatpersoner", men definitivt inte offentliga personer, särskilt inte sådana som är i offentlig tjänst eller har offentliga uppdrag. Då kan även otrevliga saker dras fram. Marjasin kan knappast hoppas på framgång om han skulle stämna Nerikes Allehanda eller andra tidningar som rotat bland länsstyrelsens kvitton. Inte heller Gudrun Schyman kan räkna med att saker som hon företar sig på offentliga platser ska kunna tystas ned av juridiska skäl. Hon kan bara hoppas på att tillräckligt många som var med sympatiserar tillräckligt med partiet för att hålla tyst. Och att det dessutom är mycket folk som hindrar utsikten och att det tidvis mörkt på en biograf, vilket gör att uppfattningen om vad som hände kan variera något mellan besökarna. Gudrun Schyman själv hävdar att hon var tillräckligt nykter för att veta vad som hände, men hon har konsekvent vägrat att säga något både på presskonferenser och i en intervju i *Dagens Nyheter* den 17 september.

Märkligt nog har pressen låtit sig nöjas därmed. Annat var det när Leila K. blev portad på en restaurang för att hon i sin nöd kissade i handfatet på damtoaletten. Då blev rubrikerna stora. Hon har inte lön som skattebetalarna står för och dessutom tog hon sig faktiskt in på toaletten... Värde-

ringarna i media är olika beroende på om det är en politisk favorit eller ej som det ska skrivas om.

Nu kan det ju på goda grunder ifrågasättas om någon information över huvud taget kan utsätta en person som Gudrun Schyman för mer missaktning än vad hon själv ordnat genom att i decennier i ur och skur ställa upp för en ideologi som har 200 miljoner mord på sitt samvete – och sedan när dess totala bankrutt inträffar släpa att hon inte är kommunist. Trots att hon gått på ideologisk skolning ordnad av Moskva, på den tiden Sovjetunionen var en kommunistisk diktatur. Mot den bakgrunden är ju det som nu skett bara en "piss i Mississippi".

Det kan tilläggas att åtminstone två utrikesministrar och en justitiminister har kunnat upprätthålla sina ämbeten trots ett skandalöst uppträdande som åtminstone i utrikesministrarnas fall skadat Sveriges förhållande till främmande makter. Också då valde pressen att gå fram med silkesvantarna. Varför är svårt att förstå, men alla tre var socialister.

(Annons)

Missförstådd författare

Häktad tre månader. Misshandlad av fängvaktare. Ständigt jagad av polis. Aldrig dömd. Hans böcker får inte stå på bibliotekets hyllor, ej heller annonseras. Men säljer gör han. Den ena boken är ute i sjunde upplagan. Ändå vägras han skattsedel för sina bokinklöster, trots att han talar om hur mycket han tjänar.

Per-Olof Nilsson, Hultseröd, 241
95 Billinge. Telefon 0413-423 25

UTLANDS-NYTT

Abortmetod stoppas trots allt?

Den extrema abortmetod, partial birth abortion, som Contra skrev om i förra numret kommer trots allt kanske att stoppas. Kongressen antog en lag som förbjöd metoden, men president Clinton inlade sitt veto. Nu har representanthuset med mer än två tredjedels majoritet kört över presidentens veto. Frågan är om senaten kommer att följa efter. I den första omröstningen om lagen hade den mer än två tredjedels majoritet i representanthuset, men bara siffrorna 55-44 i senaten.

Chockterapi som botar

Anders Åslund, tidigare rådgivare till den ryska regeringen och nu till den ukrainska, menar att så kallad chockterapi inte bara hjälper till att få ordning på ekonomin utan också på hälsan. Visst har dödligheten ökat i Ryssland, men det är främst i hjärt- och kärlsjukdomar och olyckor som ökad dödlighet märks. Det kopplas enligt Åslund (som refererar till en studie av Judith Shapiro vid Londonuniversitetet) till stress, som i sin tur har att göra med den ekonomiska osäkerheten och skiftande inkomster och arbetsförutsättningar månad från månad. Däremot har dödligheten kopplad till sprit och tobak minskat. Åslund menar att den ökade dödligheten är ett övergångsfenomen som främst förklaras av att chockterapi inte har inneburit en tillräckligt kraftig chock i Ryssland. I Tjeckien, som genomdrivit den mest radikala förändringen av det ekonomiska systemet, sjönk aldrig medellivslängden. Och i Polen har medellivslängden åter börjat öka, sedan de mest grundläggande reformerna är genomförda.

900 amerikaner blev kvar som krigsfångar i Korea

När Koreakriget upphörde (eller ersattes av vapenstillestånd) utväxlades krigsfångar. Hittills hemliga uppgifter visar att president Eisenhower var medveten om att över 900 amerikaner fortfarande fanns kvar i nordkoreansk fångenskap. Han delade dock inte med sig av sin kumskap till det amerikanska folket. Först helt nyligen har dokument som visar vad som var känt redan i december 1953 offentliggjorts.

Den tjeckiske generalen Jan Sejna, en av topparna inom Warszawa-pakten innan han hoppade av till Väst, ställde i mitten av september upp i förhör i den amerikanska kongressen och berättade att de amerikanska krigsfångarna utnyttjades i medicinska experiment. Sejna uppgav att kemiska och biologiska stridsmedel, liksom effekterna av radioaktiv strålning, hade testats på de amerikanska fångarna. Också sydkoreanska fångar utsattes för liknande experiment.

Fångarna användes också i psykologiska experiment. Hur mycket kunde de hårda ut? Det finns uppgifter som tyder på att en del amerikaner, fortfarande efter fyrtio år, ska vara i livet i Nordkorea. Nordkorea har vid upprepade förfrågningar förnekat att det finns några amerikanska fångar kvar. (CNV)

Kris på Taiwan

Den ekonomiska utvecklingen bekymrar nu regeringen på Taiwan. Denna marknadsekonomins, kapitalismens och småföretagsamhetens stamort på jorden. Motvarigheten till Riksrevisionsverket meddelade att arbetslösheten nått den högsta siffran på åtta år - 1,79 procent. Det är skillnad på när man talar om "kris" i olika länder.

Inget stopp för advokatvåldet

I Kalifornien var tre anti-advokatförslag uppe till folkomröstning i våras. Det var förslag som skulle medverka till att stoppa utvecklingen i riktning mot allt högre och alltmer orimliga skadestånd, något som kraftigt ökar priserna eftersom företagen tvingas ta allt dyrare försäkringar för att skydda sig mot de galnaste angreppen. Det fanns bland annat ett förslag om att trafiklagstiftningen skulle vara sådan att trafikförsäkringen skulle gälla oavsett vem som var vållande. Det skulle spara miljoner och åter miljoner dollar, eftersom det inte längre skulle behövas några processer om vem som var ansvarig när olyckor inträffade - de skadelidande skulle få betalt ändå. Ett annat förslag föreslog att advokaterna inte skulle ha rätt att ta mer än 15 procent av de skadestånd de kan utverka (idag kräver de ofta femtio procent eller mer - men lovar å andra sidan att driva saken utan debite-

ring om de förlorar). Slutligen fanns ett förslag om att den förlorande sidan skulle betala den vinnandes rättegångskostnader i fall när det gällde grupptalan (dvs många som stämmer till exempel ett företag i liknande ärenden). Alla tre förslagen röstades ner. Därskapen i rättssalarna kan fortsätta.

I träskets botten...

Några av de före detta sovjetiska republikerna har blivit demokratier (Estland, Lettland, Litauen och Kirgisien). I flera har man tagit många steg i riktning mot riktig demokrati - Ryssland kan väl främst nämnas i den gruppen. De allra flesta har gjort betydande framsteg i riktning mot marknadsekonomi. Men det finns undantag. Främst några länder nere i Kaukasus och Centralasien, som slagits sönder av inbördeskrig. Men också ett av Sovjetunionens mest utvecklade områden, Vitryssland.

Folket i Vitryssland tog ordentligt avstånd från gammelmunnisterna när det senast var presidentval i juli 1994. Alexander Lukasjenko lovade att göra upp med de gammelmunnister i parlamentet som blockerade alla reformer. För att när han väl kom till makten bli mer gammelmunnistisk än gammelmunnisterna själva. Inte minst har Lukasjenko försökt anpassa Vitryssland till den stora grannen, Ryssland. En av tankarna har varit att Ryssland ska hjälpa upp krisen i Vitrysslands ekonomi. Men det är ryssarna föga intresserade av, eftersom de själva försöker införa marknadsekonomi, något som inte Vitryssland har några tankar på.

Den ekonomiska utvecklingen fortsätter att gå bakåt. Trots att länderna i omgivningen har passerat botten.

Också när det gäller demokratiska rättigheter fortsätter Vitryssland marschen bakåt. Demonstrationer har förbjudits (sedan massiva demonstrationer protesterat mot Lukasjenkos planer på att gå upp i Ryssland). Parlamentets makt inskränks alltmer och presidenten tar sig i strid mot konstitutionen - allt större befogenheter.

Nu i höst har två ledande oppositionella, Zenon Poznyak och Sergej Naumchik, sökt asyl i USA, och de förklarar att de fruktar för sina liv.

Med sådana vänner...

Contra hörde förvisso inte till Andreas Papandreous beundrare. När han avled i somras visade det sig att vi inte var en-

samma att vara mycket kyligt inställda till den grekiske socialistledarens verklighetsfrämmande och västfientliga politik. Bara en statschef från Balkan – Greklands närmaste grannar – deltog i Papandreas begravning. Signifikativt nog var det (rest-)Jugoslaviens president Slobodan Milosevic.

Sanningen om radioaktivitetens risker

Länge har forskarnas tankar om radioakti-

vitens skadeverkningar varit teorier, som inte har kunnat verifieras. En del slutsatser har visserligen kunnat dras av vad som hände efter atombomberna i Hiroshima och Nagasaki, men det har gällt extrema doser.

Nu börjar forskarna också kunna dra slutsatser av olyckan i Tjernobyli. Av de 300 räddningsarbetarna avled 31 inom en vecka av strålsjuka. De hade fått minst 3000 gånger den naturliga dosen av radioaktivitet. Befolkningen i övrigt drabbades främst av radioaktivt jod och cesium –

dessa produkters inverkan är långsiktig och de kan förorsaka cancer – vilket tar många år innan den utvecklas. Jodet koncentreras till sköldkörteln och följdriktigt har frekvensen av sköldkörtelcancer ökat markant i Tjernobyli omgivning. Det gäller särskilt barn, vars sköldkörtlar lättare samlar på sig radioaktivt jod.

Radioaktivt cesium har inte alls haft lika långtgående konsekvenser. Cesium sprids i hela kroppen och påverkar den därför inte alls lika kraftigt som jod, som koncentreras till ett organ. Inte ens de arbetare som sländes in i området omedelbart efter katastrofen har hittills uppvisat en högre cancerfrekvens än normalt.

Samtidigt konstaterar forskarna att missbildningsfrekvensen bland nyfödda i området var så hög som 3 procent – före olyckan. Den frekvensen har inte höjts.

Däremot går det lätt att fastställa olyckan förorsakat psykologiska skador. Bara 2 per 10 000 invånare, av dem som bodde närmast har fått identifierbara fysiska skador. Men så många som sju av tio har fått psykologiska skador. Många har kopplat verkliga sjukdomar, som uppstått av andra skäl, till Tjernobyli, och därmed har de automatiskt upplevts som mer allvarliga. Missfallsfrekvensen ökade med 25 procent i en del områden, också detta tillskrivs psykologiska orsaker.

(fortsättning från sidan 9)

gjordes av en ledande kurd i Sverige.

Desinformationskampanjen var tydligen också ägnad att avledda uppmärksamheten från det viktiga faktum att den svenska statsmakten (Pierre Schori i synnerhet) otillbörligen hade hindrat information om statsministermordet från att bli mottagen för handläggning.

I april 1987 sade dåvarande vpk-riksdagsmannen Jörn Svensson i en TV-debatt: "Mordet på Palme kommer aldrig att klaras upp." I augusti 1988, i ett öppet brev i *Aftonbladet* till dåvarande regeringspartiets ledning, beskrev Svensson som förra justitieministern Anna-Greta Leijons värsta försyndelse, att hon skulle ha tillåtit att polisen mottog information från mig om Palmemordfallet. "Sådant kan inte accepteras", skrev han, och implicerade att hans kommunistparti vore berett att störta regeringen, om den inte effektivt hindrade att mina uppgifter nådde polisens handläggare.

I en del av kampanjens publicitet har jag själv framställts som på något sätt skyldig till mordet, men detta har inte förenats med något förslag om att jag skulle få meddela mina uppgifter till berörda myndigheter.

Två mord planerades...

Det är inte bara min information som har censurerats otillbörligen. Såvitt jag förstår har regeringsmakten låtit sopa under mattan många av de offentliga utredarnas resultat. År 1989 avslöjades bevis för att en sovjetisk diplomat, tillika KGB-officer i Stockholm, hade klämt till mordet på förhand. Utredarna berövades materialet med orimliga hänvisningar till "Sveriges internationella relationer och anseende".

Mörkläggningen har varit ett grövre brott än själva mordet, och den har, enligt mina uppgifter, orsakat ytterligare brott varav några gäller internationell säkerhet. Soporna under mattan växer, och jag befävar att överskylandet slutar med en katastrof

för Sveriges internationella relationer och anseende.

I den nämnda publiciteten finns både riktiga och oriktiga uppgifter om mig och min bakgrund, men mest intressant är det som har utslutits. Mitt livs mest långvariga uppdrag har undvikits. Byrån för vilken jag var chef under mina senaste nio år i Sverige är inte nämnd. Skälet torde vara att den föll i sovjetiska händer natten till den 1 mars 1976, och säkerligen utgör en nyckel till mordet som begicks precis tio år senare.

Såvitt jag förstår var två mord planerade att genomföras i Stockholm samma natt – ett på statsministern, och därefter ett, med kodnamnet "Bröllop", på en man som efter sin död skulle utpekas som Palmes mördare med hänvisning till ett manuskript som stulits från honom. Mordens planerare hade räknat med att han skulle vara i Stockholm, men där fanns han inte. Han låg och sov i sitt nya hem i östra Medelhavet.

Fördelen med att inte vara president längre

Lech Walesa om post-kommunismen och den demokratiska utvecklingen i Polen

GDANSK, Polen. Efter fem omtumlande år som Polens förste demokratiskt valde president i modern tid, förlorade den f d varvsarbetaren, fackförbundsledaren och åttabarnsfadern från Gdansk, mot post-kommunisten Aleksander Kwasniewski i presidentvalet i november förra året. Lech Walesa ger här sin syn på Nobelpris, faderskap, politisk opposition och Polens demokratiska utveckling.

När Polens regering erkänner fackförbundet Solidaritet 1980 var detta första gången som ett kommunistiskt land erkänner en fackföreningsrörelse som var oberoende ifrån landets kommunistiska parti. Denna händelse markerar även början på slutet för Sovjet Unionens totalitära styre sedan 1945. Hård press ifrån Sovjet och Polens kommunistiska parti får emellertid Polens regering, att i december 1981, upphäva det tidigare erkännandet och olagligförklara Solidaritets aktiviteter, Walesa med hundratals lokala fackföreningsledare sattes i fängelse. Walesa blev sedermera frigiven i november 1982, de övriga under de närmast följande åren. År 1983 får Walesa Nobels fredspris för sin icke-våldskamp för arbetarnas demokratiska rättigheter.

–Nobelpriset hade en avgörande betydelse för Solidaritets kamp mot kommunism och för demokrati, världen fick upp ögonen för vår kamp. Vägen mot demokrati syntes utstakad, säger Walesa.

Nästan alla platser

Polens regering upphävde 1989 förbudet

mot Solidaritet, som även deltar i det årets, mest fria parlamentsval sedan andra världskriget. Solidaritets kandidater vinner nästan samtliga av de icke-kommunist kvoterade platserna. Walesa avgick som ordförande för Solidaritet när han 1990 blev vald till Polens president, Polens förste demokratiskt valde president sedan 1945. Walesa har varit en i många avseenden omstridd president, men han är och förblir historisk som den person som påbörjade införandet av demokratiska reformer i syfte att transformera ett gammalt kommunistiskt, totalitärt system till ett modernt de-

mokratiskt, pluralistiskt samhällssystem. Ett flerpartisystem med i dag fler än 300 olika partier, något som vore otänkbart före år 1989.

–Min tid som president var allt annat än lätt, faktiskt den värsta perioden i mitt liv, faktum är att fastän jag förlorade i valet känner jag mig idag som segrare. Jag får nu tid att träffa min familj som jag ej såg mycket av under mina presidentår, mina fyra söners uppväxt missade jag nästan helt. Jag skall nu försöka bli en god far till mina fyra små flickor som nu växer upp, säger Walesa.

Postkommunisterna som nu leder Polen kan möjligen fördröja, ej förhindra ett medlemskap i EU och NATO. Den demokratiska transformationen har kommit tillräckligt långt för att vara omöjlig att stoppa, säger Walesa.

Varvsarbetarnas rättigheter

Hans beskrivning av sin hårda och svåra tid som president kan förstås lättast i skenet av 45 års kommunistdiktatur, en bild av en nationell paradox växer gradvis fram. Walesa berättar om sin enkla uppväxt i byn Popow och hur han 1967 får jobb som elektriker vid skeppsvarvet i Gdansk. Med tiden blir han alltmer engagerad i frågor om varvsarbetarnas rättigheter. Denna person blir sedermera år 1990 vald till president. De som väljer honom bryr sig ej om vem han är mer än att han garanterat är en hängiven demokratiförespråkare och anti-kommunist. Walesa gör misstaget att utlova att livet i en demokrati blir betydligt ljusare än vad som tidigare varit fallet under Sovjets kommunistregim.

Korruption och misär

Men det visar sig att upplösningen och sönderfallet av Sovjetunionen leder till massarbetslöshet, brottslighet, korruption och misär. Den säkerhet och trygghet som tidigare fanns i Polen var plötsligt försvunnen, människor började fråga sig om det är detta som är meningen med demokrati och Walesa blir alltmer ifrågasatt. Nya parlamentsval hålls i september 1993 och Solidaritets Demokratiska Unionsparti (UW) förlorar merparten av platserna till två nya partier; Vänsterdemokraterna (SLD) och Förenade Bondepartiet (PSL) som formats av tidigare kommunistparti-medlemmar.

Friktionen ökar

En koalitionsregering bildas utan inflytande av gamla Solidaritet, en regering som har mycket lite gemensamt med president Walesa och friktionen dem emellan ökar med tiden. Walesa försöker följa sin uttalade politiska linje men måste vid ett flertal tillfällen tillmötesgå den nya post-kommunistiska regeringens krav vilket leder till att även hans trognaste bundsförvanter börjar tala om svek. Post-kommunisterna agiterar att det var bättre förr. Den enkle mannen, f d varvsarbetaren i från Gdansk är nu ansatt ifrån alla håll och kanter, anhängarnas skara minskar. Talesättet, att innan det blir bättre så måste det bli sämre, har varit en kostsam och tydlig lärdom för Walesa och Polen. Trots detta så förlorar Walesa bara med knapp marginal i presidentvalet i november 1995 till post-kommunisten Kwasniewski.

Fick presidentpension

Walesa (52), som nyligen fick sin presidentpension beviljad av senaten, leder sedan februari i år ett institut som bär hans namn. Institutet med säte i Warszawa instiftades med syfte att bl a kontrollera och stödja den demokratiska reformprocessen, verka för en anda av solidaritet, -för att höja den politiska och publika moralen, -för en fri marknadsekonomi med stabilitet i lagsystemet och -för att Polen skall bli medlem i EU. Walesa nämner utöver detta även att institutet skall bedriva effektiv opposition och verka för att den fragmenterade center-höger alliansen som härrör ifrån Solidaritet skall göra en framgångsrik comeback i 1997 års parlamentsval.

Ogillande

Huruvida institutet skall bedriva oppositionspolitik även om center-höger alliansen kommer i regeringsställning efter 1997 framkom ej.

Walesas institut består av högt kunniga personer, dock bara män, i åldrarna 37 till 72, flertalet f d ministrar ifrån hans tidigare presidentstab, med bakgrund inom områden som politik, juridik, filosofi, sociologi, ekonomi, management och marknadsföring. Flertalet av medarbetarna är advokater och professorer.

Walesa har svårt att dölja sitt ogillande av president Kwasniewski.

-Post-kommunisten Kwasniewski kommer att fördröja Polens medlemskap i EU och NATO; han vill hålla goda kontakter med Moskva. Han kan dock ej förhindra den demokratiska transformationen, den har kommit tillräckligt långt för att vara omöjlig att stoppa, den är oåterkallelig, säger Walesa.

Men varför har post-kommunisterna med president Aleksander Kwasniewski i spetsen kommit tillbaka till makten?

-Kommunisterna hade den exekutiva makten och pengarna under 50 år. De har idag kvar de organisatoriska strukturerna, de är ofta högutbildade bl a i USA, de har gott om kapital för att driva framgångsrik kampanj och marknadsföring. Deras kampanjer utnyttjar den tillbakagång som ekonomin och samhället fick efter kommunismens fall och flirtar med dagens desillusionerade Polska ungdomar.

Lovar mycket

De lovar mycket av det som tilltalar ungdomarna, bland annat egen bostad till alla. Folket tänker tillbaks på hur de hade det innan 1989, minns att de hade arbete och mat för dagen, men de glömmer lätt den frihet, demokrati och pluralism som nu råder säger Walesa.

-Jag är en enkel man, de politiska intrigen är inget som jag ens vill önska min värste ovän. Jag kom i en omöjlig situation där de partier som tidigare var starka och stödde min kandidatur (Solidaritets Demokratiska Unionsparti (UW) i center-höger alliansen) lyckades ej hålla ihop och kämpa gemensamt inför parlamentsvalet 1993. Denna brist var tyvärr ej helt åtgärdad inför min återvalskampanj 1995, de som stödde mig inför valet 1990 var nu alltför fragmenterade för att kunna ge framgångsrikt stöd.

Starkt motarbetad

Jag blev dessutom starkt motarbetad ifrån parlamentet vilket ej gjorde saken lättare. Förändringar i och med det systemskifte som nu sker, ifrån kommunism till demokrati, tar sin tid vilket kräver folkets förtroende, stöd och tålmod, säger Walesa. Han tar fram en liten plastbit med en nål på baksidan och "Solidarnosc" tryckt i rött på framsidan, sträcker över den och säger: -de som bar denna lilla plastbit innan 1980, kunde, om de blev ertappade, bli dömda till två års fängelse.

Före detta president Lech Walesa är idag eftertraktad och uppskattad föredragshållare världen över. Nyligen var han i USA på en föredragsturné där han mötte politiker, studenter, TV och press. Han talar om demokrati contra kommunism och diktatur, en kamp som har kostat mycket men som samtidigt har gjort honom till en historisk person. De arvoden som föreläsningarna genererar, finansierar en stor del av hans instituts verksamhet.

Avsöende nästa presidentval som äger rum i november år 2000 har Walesa tidigare sagt att han ej avser att ställa upp som presidentkandidat men sticker ej under stol med att han eventuellt kan låta sig övertalas att ställa upp om Polens folk så önskar.

Studenter som terrorister

Tomas Kohn arbetade på Jan Hus-museet i Tjeckoslovakien. Jan Hus, som var religiös reformatör, samtida med Martin Luther, firades i det kommunistiska Tjeckoslovakien som revolutionär. Därför skickades revolutionära terrorister på utbildning för att besöka museet när de hade en dag fri från terroristträningen. När Tomas Kohn kom till Sverige och en flyktingförläggning förvånades han över att känna igen många gamla besökare bland ansiktena på förläggningen...

Jag känner mig alltid förundrad när jag hör svenska politiker säga "ja, absolut" och "nej, absolut inte". Vad är "absolut" i politiken? Kanske en av Platons idéer: "Moralens makt är större än maktens moral". Men det som gör mig nästan absolut förundrad är svenska vänner som brukar säga: "Svenska kommunister är inte som de andra". Kanske vill de säga att de är snällare och mer vänliga och bara pratar om rättvisa. Om man funderar på skillnaden, så är det egentligen bara att de pratar svenska. Knappast ryska som Lenin och Stalin, tyska som Marx eller kinesiska som Mao. De är inte heller medvetna om alla de "fel" (manipulationer) som översättningarna innehåller och hur texterna har bearbetats.

Även kamrat Lenin skulle ha svårt att orientera sig i sina egna böcker. Dessutom är det svårt för mig som europé att förstå hur svenska intellektuella kan läsa Maos skrifter, som med sin dumbet ligger på samma nivå som *Mein Kampf*. Vilken sorts kommunism vill de ha i Sverige? Något liknande den i Rumänien, Albanien, Kuba eller Kina - en regim som är känd för att vara den mest effektiva och hänsynslösa förtryckaren av mänskliga rättigheter i världen?

En stor överraskning var också Socialistinternationals "tillvägagångssätt" och regler. Vi kom till Sverige 1987 med hjälp från den svenska ambassaden i Prag och placerades sedan på olika flyktingförläggningar. Många av våra upplevelser skulle vara bra studieobjekt för sociologer, kriminologer och psykologer, men vi har aldrig sett några. Jag fruktar att av de emigranter vi såg var tio procent rena politiska flyktingar och tio procent (tidigare) kriminella. Men den största överraskningen var kända ansikten från Museet.

Omkring 1983 skickades jag till Jan Hus-museet i Zlutice. Staden ligger tre mil öster om Karlovy Vary (Karlsbad) på vägen mellan Karlovy Vary och Prag, tre mil söder om arméns stora övningsfält

Doupov. Doupov var bas för utbildning av alla möjliga sorters terrorister. På lördagar och söndagar hade terroristerna "kulturprogram", ofta med utflykter eller inköpsresor till Karlovy Vary eller Zlutice. På helgerna kunde jag träffa och prata med terrorister från hela världen, som guide på museet - Jan Hus-museet betraktades som en revolutionär angelägenhet, eftersom reformatörsmannen Jan Hus motsatt sig den förhärskande katolska läran. Ett brett spektrum av länder och nationer var representerade. Den största gruppen var arabiska och palestinska terrorister. Men det kom också många från Tyskland, Irland och, till min stora överraskning, Kanada. Dessutom kom personer från Sydamerika.

Palestinierna var de mest fanatiska, to-

talt ideologiskt blockerade och halvutbildade. Den sovjetiska armén hade också utbildningsläger för terrorister i Doupov-området, antagligen för officerare som kom med sina fruar. Jag guidade på ryska och ibland på engelska. Det gemensamma språket för båda grupperna var ryska.

I Sverige kände jag igen många ansikten bland de "politiska flyktingarna". De unga männen från Sydamerika, Afrika och arabiska länder sa att de hade studerat, oftast "politisk ekonomi" i Tjeckoslovakien, men också i Polen, Rumänien, Ungern och Östtyskland. Här finns sedan länge en hel armé av sådana "studenter". Är de här för att studera vidare eller för att göra annat?

Jan Hus-museet i tjeckiska Zlutice fick ofta helgbesök av marxistiska revolutionärer på terroristutbildning. Tomas Kohn, som arbetade på museet, förvånades över att några år senare stöta på revolutionärerna i svenska flyktingförläggningar.

Laos under kommunismen

Av Tommy Hansson

1975 föll Vietnam, Laos och Kambodja för den kommunistiska aggressionen i Sydostasien. Kungen i Laos jämte otaliga undersåtar spärrades in i läger och dog efter tortyr och misshandel.

Laos med drygt fyra miljoner invånare tillhör emellertid, tjuugoett år efter katastrofen, alltjämt världens kvarvarande brutala kommunistdiktaturer. Kristna grupper rapporterar exempelvis om hårdnande förtryck mot trosfränder i landet.

En luftvärnsbesättning från den kommunistiska, laotiska armén.

Konflikten i Laos hamnade i skymundan av skeendena i Vietnam och Kambodja men var naturligtvis inte mindre tragisk för det lilla laotiska folket, vars landarnen i öster gränsar till Vietnam, i söder till Kambodja, i väster och nordväst till Thailand respektive Burma samt i norr till Yunnan-provinsen i Kina.

1893 hade Laos blivit ett franskt protektorat, och när fransmännen utrymde det som tidigare kallats Franska Indokina (Vietnam, Laos, Kambodja) i mitten på 1950-talet sökte Förenta staterna fylla tomrummet för att förhindra ett kommunistiskt maktövertagande. 1954 avgjordes områdets framtid vid Genèvekonferensen, vilket för Laos del innebar att landet erkändes som ett oberoende kungadöme. Till Laos sände USA ett fåtal CIA-operatörer och militärer i aktiv tjänst. I detta skede backade Sovjetunionen tillsammans med Nordvietnam redan aktivt upp kommunistgerillan Pathet Lao under ledning av prins Souvanouvong.

"Skuggkriget"

President John F. Kennedy deklarerade i mars 1961: "Laos ligger långt från Amerika, men världen är liten (...) säkerheten för hela Sydostasien skulle äventyras om Laos förlorade sitt neutrala oberoende." Detta var ett uttryck för den så kallade dominoteorin, som gick ut på att om ett land faller för kommunismen så kommer andra att falla likt dominobrickor. Åtmins-

tone i Indokina besannades den teorin till punkt och pricka.

Den amerikanska insatsen i Laos syftade i första hand till att öka slagkraften hos den kungliga laotiska armén. Ofta hamnade amerikanska enheter mitt i den fientliga skottlinjen. I april 1961 blev således den amerikanska enheten "Team Moon", ledd av kapten Walter Moon, beskuten av Pathet Lao varvid två amerikanska militära rådgivare dödades medan Moon och en underlydande, sergeant Orville Ballenger, tillfångatogs. Dessa blev därmed USAs två första krigsfångar från specialstyrkorna i Indokina. Moon avrättades av Pathet Lao den 22 juli 1961 efter två flyktförsök, medan Ballenger frigavs året därpå.

Trots försök från de inblandade sidorna att begränsa konflikten i Laos gick denna sömngångaraktigt vidare mot upptrappning, delvis beroende på en liknande utveckling i Vietnam. Den beryktade Ho Chi Minh-leden, som inrättades av nordvietnameserna i maj 1959 som huvudkanalen för infiltration av män och materiel till Sydvietnam, löpte genom området längs östra kanten av den laotiska landremsan och delvis in i denna. Ett amerikanskt försök att få stopp på den kommunistiska trafiken på Ho Chi Minh-leden, *Leaping Lena*, med hjälp av sydvietnamesiska

specialstyrkor vilka släpptes i fallskärm på kullarna runt Tchepone i ledens närhet, blev ett eftertryckligt fiasko – förlustfrekvensen blev runt 90 procent. Andra projekt i Laos, såsom den CIA-stödda *Hardnose*, blev något mer framgångsrika.

Året 1967 ägnades det amerikanska "skuggkriget" i Laos åt ett slags gerillaoperationer under beteckningen "bang and burn". I dessa planer ingick regelrätta eldöverfall på både laotiska och nordvietnamesiska kommunistförband. En betydande del av planläggningen av denna verksamhet ägde rum på det amerikanska CIA-kontoret i Vientiane.

Politisk internering

I längden kunde förstås ingenting rädda den kungliga regeringen i Vientiane under ledning av kung Sisavang Vatthana, som under trycket av händelserna i Vietnam och Kambodja i mitten av april 1975 undertecknade ett dekret om upplösning av den högerdominerade nationalförsamlingen. Pathet Lao var inte representerat där och ansåg följaktligen att parlamentet var ett "hinder för fred och nationell försoning".

1974 hade en koalitionsregering bildats i Vientiane med deltagande av såväl kommunister, antikommunister som neutra-

lister. Liberaler i väst trodde då aningslöst att denna koalition, ledd av den neutralistiske prins Souvanna Phouma, skulle kunna ge något slags stabilitet åt detta land som härjats av inbördesstrider och utländsk intervention sedan mer än tjugo år tillbaka. Två gånger tidigare efter 1957 hade Souvanna Phouma utan bestående framgång tagit med Pathet Lao i olika regeringsbildningar.

1975 kontrollerade Pathet Lao med cirka 55 000 soldater och kraftig uppbackning från Nordvietnam fyra femtedelar av landet. Efter "allmänna val" tog kommunisterna slutligen över makten helt och hållet och håller alltjämt landet i ett strupgrepp; detta framgår mycket klart av bland annat tillgängligt material från Amnesty International och uppgifter från kristna organisationer som följer utvecklingen i landet.

Efter maktövertagandet 1975 började det styrande Revolutionära folkets parti tillämpa "omskolning" av politiskt olikänkande, sedan man först avskaffat monarkin och infört Folkrepubliken Laos. Kommunisterna började redan från början tillämpa ett strikt regemente utan plats för vad som kallades "dekadens", exempelvis långt hår på män och västerländsk klädsel typ byxor med utsvängda ben och korta kjolar. Under de första åren efter maktövertagandet flydde över 200 000 människor från Laos, varav de flesta tog sig över Mekongfloden in i Thailand.

De som inte ansågs passa in i det påbudna socialistiska mönstret internerades i omskolningsläger. De flesta av de 10 000 – 15 000 människor som beräknas ha internerats var medlemmar av den tidigare administrationen, polisen eller den kungliga armén eller påstods vara det. Kungen själv hörde till dem som dog till följd av umbärandena i ett läger. I en fotnot till Amnesty Internationals rapport *Laos – Freedom of Expression Still Denied* (juli 1993) heter det:

"'Omskolning' bestod av internering i läger som syftade till politisk och moralisk 'rehabilitering'. Lägren var placerade i skiftande regioner i Laos, antingen nära eller långtifrån fångarnas hem beroende på den fara för det politiska systemet fången eller den position han hade under den förra regeringen uppfattades utgöra. (...) Det arbete de utförde var ämnat att samtidigt hjälpa landet uppnå planerade ekonomiska mål. De flesta av de fångar som internerades 1975 har frigivits, men Amnesty In-

ternational har kännedom om att politiska fångar fortfarande hålls i läger."

De politiska fångarna i Laos tvingas ägna sig både åt tungt kroppsarbete och deltaga i politiska indoktrineringssessioner.

Fjorton års fängelse

Den 4 november 1992 dömdes tre tidigare högt uppsatta samvetsfångar vilka arresterats tre år tidigare till fjorton års fängelse. De hade förts från Vientiane till den avlägsna, nordöstliga provinsen Houa Phan för att ställas inför folkdomstolen i Sam Neua.

Dessa av Amnesty namngivna fångar heter Thongsouk Saysangkhi, Latsami Khampoui samt Feng Sakchittaphong. De båda förstnämnda hade i brev riktade till landets ledarskap kritiserat det politiska och ekonomiska systemet. Thongsouk

Saysangkhi var tidigare biträdande minister för vetenskap och teknologi men avgick i augusti 1990 efter att ha kritiserat regimen för att "begränsa folkliga friheter och demokrati". Latsami Khampoui, före detta biträdande minister för jordbruk och skogsbruk, hade brevlades anklagat regeringsledamöter för korruption och för att förfölja regimkritiker.

De båda förra biträdande ministrarna hade också deltagit i möten vid vilka övergång till flerpartisystem i Laos diskuterades – ett svårt brott i myndigheternas ögon. Även Feng Sakchittaphong, som varit tjänsteman vid justitieministeriet, var för flerpartidemokrati. Regeringen grep in och arresterade de tre männen, samtliga mellan 55 och 60 år gamla. De anklagades för att ha agerat "mot lagen för att störta administrationen". Först två år efter arresteringen riktades formella anklagelser mot dem.

Amnestys informationer från "rättegången" visar att de tre nekades rätten till försvaradvokat, och några bevis för män-

nens påstått brottsliga verksamhet presenterades ej heller. Efter rättegången fördes de tre samvetsfångarna till Sop Haos centralfängelse i Houa Phan-provinsen, där de antas hållas isolerade från omvärlden.

Marxismen-leninismen

I rättegången den 4 november 1992 dömdes även de tre politiska fångarna Pangthong Chokbengboun, Boonlu Nammathao och Sing Chanthakoummane till livstids fängelse för att ha samarbetat med de tidigare nämnda regerings-tjänstemännen. De livstidsdömda påstods även ha gjort sig skyldiga till bland annat mord, tvång och rån. Dessa tre hade 1975 inspurrats i enlighet med programmet för "omskolning".

I Amnesty-rapporten från 1993 räknas upp namn på andra fångar som sitter eller har suttit inspärrade i Laos av politiska skäl, exempelvis Ly Teng, Tong Pao Song och Yong Ye Thao. Dessa har varit internerade ända sedan 1975 och tros av Amnesty vara föremål för "inre exil". I notiser för 1994 och 1995 framgår att de namngivna fångarna inte frigivits. De laotiska myndigheterna har heller inte besvarat Amnestys skrivelser med krav på frigivning. Samvetsfången Thuck Chokbengboun dog på grund av sjukdom efter att ha hållits i omskolningsläger utan åtal och rättegång i nästan arton år, oftast under omänskliga förhållanden.

Av Latsami Khampouis brev till regeringen den 9 januari 1990 framgår med önskvärd tydlighet att den marxistiska ideologin hölls i helgd då, och inget tyder på att den skulle ha övergivits sedan dess trots den laotiska regimen affärsförbindelser med till exempel ett så föga socialistiskt land som Sydkorea. I brevet – där Latsami Khampoui anklagar myndigheterna för att bland annat vara orkeslösa, inkompetenta och dumma – känner sig således brevskrivaren tvungen att berömma marxismen-leninismens "nobla och magnifika ideal".

Hmong-folket

Medan invånarna inklusive de politiska fångarna i det utfattiga och efterblivna Laos försmäktar under en hopplös kommunistdiktatur, som sedan 1995 leds av president Nouhak Phoumsavanh, möter laotiska flyktingar utomlands andra svårigheter. I USA kämpar exempelvis en grupp om

1500 laotier från bergsfolket Hmong för att få stanna i det land som de stödde under kriget på 60- och 70-talen. Dessutom medverkar den amerikanska regeringen aktivt i en plan i FN-regi (Comprehensive Plan of Action) som syftar till repatriering till Laos av laotiska flyktingar i thailändska flyktingläger.

Den laotiska diktaturregimen har utsatt Hmong-folket för svår förföljelse och bland annat angripit dess bergsbyar i form av flygburna attacker med kemiska stridsmedel som av den utsatta stammen kallats "medicinen från himlen". Regeringsplanen släppte bomber och sköt raketer

vilka vanligen exploderade över marken och avgav moln innehållande en dödlig gas.

I flyktinglägren i Thailand möter många flyktingar från Laos en oviss framtid i takt med att Laos och Thailand ökar sina bilaterala förbindelser. Ty trots den doktrinära kommunismen odlar Laos med sin femtioprocentiga analfabetism och icke-fungerande sjukvård kontakter med kapitalistiska stater i syfte att stärka sin egen ekonomi. Och i den kapitalistiska/demokratiska delen av världen väljer man inför utsikten att kapa åt sig hägrande marknadsandelar i de flesta fall att slå dövörat till

inför det grymma förtrycket. Därför låsas man till exempel inte om att förföljelse mot landets kristna (Laos är officiellt ett buddhistiskt land) har hårdnat under senare tid. Kristna familjer tvingas skriva under en försäkran att de inte tänker evangelisera eller samlas till gudstjänster; ej heller tillåts de be om helande när de är sjuka! Av kristna grupper som söker lindra de kristnas nöd i Laos – såsom Wurmbrand-missionen – uppges att det är förenat "med fara för livet" att försöka leverera bibellitteratur till de troende.

Vem var det som sa att kommunismen upphört att vara ett problem i världen?

Civilkurage under Andra världskriget

När de tyska nazisterna skulle genomföra en planerad deportation av bulgariska judar i mars 1943 protesterade högt uppsatta bulgarer hos den tyska representationen och hos kung Boris III: 43 parlamentariker samt intellektuella och kulturpersonligheter jämte metropoliten Kiril i Plovdiv och metropoliten Stefan i Sofia motsatte sig kraftfullt den planerade åtgärden. Följden blev att så gott som alla bulgariska judar kunde räddas undan förintelsen.

Om detta berättade docent Julius Soreff vid en diskussion på temat "Civilkurage under andra världskriget", som ordnades på Bulgariens ambassad i Stockholm den 4 september av Svenska kommittén mot antisemitism och Samfundet Sverige-Israel.

–Bulgariens samlade intelligentsia försvarede judarna, underströk Soreff som framhöll att det bulgariska exemplet var en ljuspunkt i en eljest mycket mörk tid. Kung Boris, som var gift med den italienske kungens dotter Giovanna och som 1941 valt att ansluta sitt land till Hitlers sak, mördades 1943 av nazisterna på grund av sin alltför stora självständighet.

Bulgarien var inte det enda exemplet på hur judar kunde räddas under Andra världskriget. Ingenjör Hans W. Levy tog upp fallet Albanien, där

befolkningen lyckades rädda alla landets judar. Detta till skillnad från grannländerna Kroatien, Makedonien och Dalmatien, där det absoluta flertalet gick under.

–Tyvärr finns det ingen känd historieskrivning i frågan, sa Levy som också framhöll att de albanska judarnas räddning var en väl bevarad hemlighet under Enver Hoxhas barbariska kommunistdiktatur.

Också i vårt eget närområde kunde ett betydande antal judar räddas undan dödsliager och avrättning. När Hitler 1943 gav order om att Danmarks judar skulle likvideras, kunde inemot 8 000 rädda sig över Öresund till Sverige därför att attachén Georg Duckwitz vid tyska beskickningen i Köpenhamn i hemlighet motarbetade Hitlers planer. 460 sändes till koncentrationsläger, varav 414 senare kunde räddas genom Folke Bernadottes "vita bussar". Skådespelerkan Pia Garde läste upp ett stycke som författaren Eyvind Johnson skrev i tidningen *Danskeren*, där Johnson hälsade de danska judarna välkomna.

Ett mycket intressant anförande höll förre biträdande riksbibliotekarien och infanterilöjtnanten i Finlands armé, fil dr Harry Järv, om situationen för de 2 300 judiska finska medborgarna.

–Ett par medlemmar i regeringen hade planerat deportera ett femtiotal judar

och hann skicka iväg åtta. När den övriga regeringen fick veta detta satte man stopp för aktionen. Av de åtta som sändes iväg försvann sju – den åttonde blev senare läkare i Israel.

Järv underströk att Finland trots sin allians med Tyskland under merparten av kriget envist vägrade ingå något politiskt eller militärt fördrag med tyskarna. Efter kriget tackade också Judiska världskongressen Finland för att landets judar hade skyddats.

Sverige var under kriget länge mån om att hålla sig väl med Tyskland, men när den tyska krigslyckan började vända hösten 1942 började svenska tjänstemän agera för att rädda judar. Raoul Wallenberg och Folke Bernadotte är de mest kända exemplen, men det fanns också andra.

I diskussionen på bulgariska ambassaden medverkade även professor Jerzy Einhorn, som undrade varför de allierade så länge slog dövörat till inför uppgifter om utrotning av judar – järnvägsspår till Auschwitz och gasugnar kunde ha bombats om bara viljan funnits, menade Einhorn.

DN-skribenten och författaren Staffan Skott informerade om Stalins planer på aktioner mot de sovjetiska judarna, planer som dessbättre gick om intet genom diktatorns död.

Tommy Hansson

BREV TILL CONTRA

Med vilken rätt...

håller Staten inne hela min pension i skatt för månaderna januari, februari och mars? Inbillar man sig, att vi pensionärer äro luftballonger, som kan *leva på luft*?

Med vilken rätt tager Staten resten av året 86 procent av min pension i skatt, för att jag råkar äga en fastighet, som samtidigt är bostad åt min familj? Har man tänkt sig, att "välfärdslandet" Sveriges gamla trotjänare skall stå i *soppkö för att inte behöva svälta ihjäl*?

Med vilken rätt höjer staten taxeringsvärdet på min fastighet med 250 procent och till följd av detta skatten med 40.000 kronor?

Nu får det verkligen vara nog!! *Avsätt omgående en fullkomligt oduglig flickskole-regering*. Sluta med att skicka hela min pension som så kallad u-hjälp till bland annat Kuba, Vietnam och Tanzania!

Jag har under ett helt långt liv arbetat för denna pension, som enligt politikerna skall vara en trygghet för ålderdomen. Istället har den blivit en "trygghet" för diktatorer i u-länderna, som vråker sig i överdådig prakt och lyx.

De maktavande i detta land tycks fullkomligt ha tappat kontrollen över styringen av "välfärdslandet Sverige". Vi behöver inte "bekvämlighetsflyktingar", som invaderat vårt land. De bara tär på vår redan tomma kassakista och tvingar oss att låna till deras uppehälle.

Jag frågar staten än en gång: Med vilken rätt konfiskerar du mina pensionspengar? Utan dem är jag själv ett hjälpofer! Stoppa miljardrullningen. Återskaffa förmuftet.

Thure Wallin

Säg emot en sasse

Att vi har sådana problem med att bli av med socialdemokraterna har den orsaken att så få av dem som har andra värderingar är beredda att gå ut och kämpa för dem. Om inget annat sägs förutsätts nästan att man är socialdemokrat och följaktligen tycker det är rätt att staten gör vad socialdemokraterna i deras spets vill.

Alternativt sitter man sig i ett hörn, omgiven av andra högermän, och håller en liten egen debatt. Som jag sagt tidigare är

rättningen i leden inte så stor på den hederliga sidan av det politiska mittstrecket och debattmöjligheterna mellan alla de ståndpunkter högermän kan inta är god. Eller också håller man bara med varann om att kung Oscar aldrig skulle ha dött och att Sverige är ett dåligt land.

I mitt tycke är Sverige inget dåligt land. Göran Persson kallas inte omotiverat Nivea och är ett symptom på vad som är fel. Skall man se till att ett gott land får en motsvarande regering är den tänkande människans plikt att hålla nere Göran Perssons gelikar.

Om man sedan inte anser sig ha den makten så får man se till att fånga och ansa ned till rätt storlek de socialdemokrater man kan, innan de antar sådan proportioner att de inte kan hejdas.

Tag en påle. Gå till en dyg vattensamling. Rör om med pålen i botten. Se vad som kommer till ytan. Låt sedan bli att göra om det. Säg emot en socialdemokrat om dagen, istället.

Carl Carlsson

Massmedia förslavade

Sverige

Jag hör på P1 kl. 10.45 lördagen den 3 augusti 1996 en diskussion om massmediernas sätt att granska konfliktsituationer. Det pratas om Sjöbo-konflikten och dess massmediala granskning, de centrala massmedierna vs. de lokala massmedierna. Diskussionen avslutas med en kvinnlig reporters röst som säger: "Demokrati är att alla är lika och har lika rättigheter". Här sätter hon punkt. *Men var är ansvaret? Demokrati är i första hand ansvaret*. Lika rättigheter till vad som helst utan ansvar/kompetens? Detta är en skrämmande primitivt påstående med skrämmande allvarliga konsekvenser för samhället.

Att säga att vem som helst har rätt till resultatet av mitt arbete, det är att säga att jag är en slav till vem som helst som har lust att utnyttja mig. Detta är ingen demokrati utan slaveri eller parasitism. Att säga att jag är en rasist eftersom jag vägrar dela resultatet av mitt arbete och mitt hem med vem som helst som vill få del av detta, det är idioti. Att säga att vem som helst har samma rätt till resultatet av mitt arbete och

mitt hem som jag och även benämna detta demokrati, det är att utnämna slaveriet/parasitismen till demokrati. Det är en parasitmentalitet – dock ingen demokrati.

Det svenska *folkhemmet* (idén kom från Nazityskland på 1920-30-talet) blev under senare år ett samhälle med utbredd parasitism under benämningen "han/hon behöver". Man vill få det och det på en gång. Det är barnsligt när det är ett barn som säger detta. Det är en parasitism när det är en vuxen, frisk och arbetsduglig person som säger detta. *Demokrati är respekt för människors arbete samt lika rättigheter inför lagen*.

Folkhemmet blev ett samhälle med utomordentligt bred parasitism. Hög skattetryck på lönen, hög skatt på boendet, hög skatt/moms på alla inköp, och allt detta i namnet av andras behov. Är inte detta ett slaveri? Inte konstigt att efterfrågan minskar. Inget samhälle kan klara ett sådant skattetryck utan inflation och konsekvent devalvering. För 25 år sedan låg skillnaden mellan den tyska marken och den svenska kronan på tio procent, med schweizerfrancen på 15 procent. I dag är den tyska marken nästan fem gånger starkare än den svenska kronan, medan den schweiziska francen är sex gånger starkare än kronan.

Vissa politiker och de centrala massmedierna tycker att Sjöbo-borna måste dela resultatet av sitt arbete och sina hem med vem som helst som politikerna skickade till dem i demokratins namn. Dåtidens invandragminister Birgit Friggebo hotade med lagstiftning om Sjöbo-borna insisterade på att behålla för sig själva sitt sätt att leva. Är inte det despotism, försök till slaveri?

Det finns många svenskar utöver Sjöbo-borna samt många invandrare som motsätter sig spridningen av slaveriet i Sverige under benämningen demokrati. Men dessa röster antingen hörs inte eller stämplas som rasistiska och kritiseras hårt av de centrala massmedierna, vilka samtidigt lever på resultatet av även dessa människors arbete. Massmedierna förslavade Sverige, anser jag.

Jag begär att begreppet *demokrati* officiellt definieras med hjälp av statsvetare. Dagens Sverige-credo "Man får vad man anser sig behöva" är ingen vetenskaplig definition på demokrati. Det måste finnas en officiell vetenskaplig definition vad demokratin är för något. Röstströmmen räcker

inte, 92 procent av arbetarklassen röstade på Hitler på 30-talet. Den negativa sidan av den totala rösträtten är att politiska partier köper valröster genom att lova nya förmåner. Så tvingar förmånstagare den produktiva befolkningen till högre och högre skatter för att få utrymme till förmåner. Före valet 1994 hörde jag Birgitta Dahl (s) säga i Vällingbys Trappan att (s) alltid köpte valröster med att lova nya förmåner, numera behöver (s) två valperioder för att "undo" vad de borgerliga har ändrat på tre år.

Yvette Eberlin

Slå ring om Baltikum!

Det ryska kommunistpartiets uttalanden om att man vill återupprätta Sovjetunionen har naturligt nog skapat fruktan och oro i de tre baltiska republikerna och i Ukraina. Uttalandet skapar osäkerheten i regionen, där en utveckling i riktning mot demokrati och försvar för grundläggande mänskliga rättigheter är viktig. Uttalanden från kommunistiska politiker innan ett val bör kanske inte tas bokstavigt, men uttalandena ger anledning till oro också hemma hos oss. Vi får åtminstone hoppas att de ryska generallerna lärt sig läxa från Afghanistan och Kaukasus grundligt.

Hur kan då vi bidra till en stabil och positiv utveckling i regionen? Först och främst måste vi utveckla kontakterna med det demokratiska Ryssland. Så länge det finns ryska demokrater att samarbeta med. Dessutom bär de tre baltiska staterna integreras i Europa med ett allt närmare samarbete och fullt medlemskap i EU och NATO som mål inom en inte alltför fjärran framtid. Solidariteten med de baltiska republikerna måste omsättas i praktisk politik. Den baltiska suveräniteten och oavhängigheten måste försvaras och vidareutvecklas varje dag.

Nils Tore Gjerde

Blågul nazism

I TV-programmet "Blågul nazism" frågade en gammal SS-man reportern "Var på höger-vänsterskalan placerar du nazismen?" och jag tyckte mig märka en visa tvekan i svaret: "Till höger". SS-mannen genmålde: "Du är ett offer för propagandan! Den ligger till vänster, ser du!"

Det är inte bara journalister som är offer för propaganda. Offer är också en märklig

samling opportunister. Fast att de inte vet just någonting om nationalsocialismen, tycker de sig se nazister överallt. Hur oerhörd begreppsförvirringen blivit genom den nyspråkliga benämningen "högerextremism", framgick av ett radioprogram, där en person, som åkte kring i skolorna och undervisade om nazismen, trodde att detta var en högerrörelse där alla fick sköta sig själv bäst de kunde!

Den nyligen avlidne Arvid Fredborg berättade, att mot slutet av hans drygt tvååriga vistelse i Tredje Riket, som han lämnade våren 1943, fick man knappast göra någonting utan att ha en av myndigheterna utfärdad och vederbörligen påstämplad "Bezugsschein". Så var det med den personliga friheten!

William Shirer är en författare som jag ogärna citerar; han har tagit allt för mycket för givet. Dock skall jag göra ett undantag. I boken "Det tredje rikets uppgång och fall" skriver han: Det var (Gregor) Strassers radikala idéer, hans tro på "socialismen" i nationalsocialismen som lockade den unge Göbbels. De ville båda göra partiet till en arbetarrörelse. Göbbels dagbok är vid den tiden full av uttryck för hans sympati för kommunismen. "När man granskar frågan närmare", skrev han den 25 oktober 1925, "är det bättre för oss att sluta våra liv i ett bolsjevikiskt samhälle än att förslavas under kapitalismen". Den 31 januari 1926 sade han sig i dagboken: "Jag tycker att det är gräsligt att vi (nazisterna) och kommunisterna håller på att slå in skallarna på varann... Finns det ingen möjlighet att ibland träffa de ledande kommunisterna?" Det var vid den tiden som han publicerade ett öppet brev till en kommunistledare i vilket han försäkrade honom att nazism och kommunism i grund och botten var samma sak. "Ni och jag bekämpar varann", sade han, "men egentligen är vi inte fiender".

Shirer, som trodde att Hitlers socialism bara var bluff för att lura arbetarväjlare – Hitler genomförde ju inte den "Enteignung und Entmachtung des Besitzburgertums" (socialisering) som utlovats – skriver att Hitler betraktade detta Göbbels svärneri för kommunismen som "grovt kätteri". Vad Shirer och många med honom förbiser, är att Hitler hela tiden var inställd på möjligheten av väpnad kamp, och för en sådan behövs en fungerande militärapparat och en förutsättning för denna är ett fungerande näringsliv. Man börjar inte en militär uppbyggnad med att socialisera näringslivet.

I samtal med Otto Strasser, yngre broder till ovan nämnde Gregor S., som hade bråttom att socialisera Tyskland, sade Hitler att han inte ämnade ruinera Tysklands näringsliv genom att socialisera. Vad han ämnat göra i händelse av en militär seger, därom vet vi föga. Dock skrev professor Lennart Sjöberg, Uppsala, i Svensk Tidskrift för några år sedan, att det var känt att Hitler avsåg att ändra ekonomiskt system efter kriget.

De opinionsbildare, som anser att "högerextremism" är en så väl inarbetad beteckning på nationalsocialismen att det är meningslöst att försöka arbeta bort den, har knappast rent mjöl i påsen. De vill desinformera, helt enkelt och simpelt! Detta tycks vara modern journalistiks främsta uppgift.

Magnus Cappelin

Imperiet slår tillbaka

Avtalet om ett närmare samarbete mellan Ryssland och de tre före detta sovjetrepublikerna, bland annat Vitryssland, säger med all önskvärd tydlighet att den politiska situationen i det tidigare Sovjetunionen är långt ifrån stabil. Georgien är tillbaka i ledet med betydande ryska styrkor i närheten av NATO-landet Turkiet. Det finns all anledning att vara på sin vakt mot ytterligare rysk expansion. Naturligt nog är oron störst i Ukraina och de tre baltiska staterna, Estland, Lettland och Litauen. De tre baltiska staterna har som bekant ansökt om medlemskap i både EU och NATO.

Avtalet med Ryssland har medfört en nationalistisk mobilisering mot den pro-ryska regimen i Vitrysslands huvudstad Minsk, något som regimen försöker sätta stopp för. Det finns därför alla skäl för det internationella samfundet att följa utvecklingen med argusögon och upprätthålla kontakt med de demokratiska och nationalistiska partierna i Vitryssland. En rysk expansion in i Vitryssland och Ukraina tjänar knappast freden och stabiliteten i området.

Nils Tore Gjerde

BOK-NYTT

Röster om energin och framtiden

"Jag tror mig förstå, att kärnkraften är en framtidens energikälla. Den är ren. Den ger mängder el. Det finns i Sverige inte mera vattenkraft att ta ut. Vi behöver mera el för vår industriproduktion och framförallt för våra allt godare och mera bekväma liv – med snurrande torktumlare, tv-apparater och stereonläggningar i alla rum, sprinklers på gräsmattan, med oss alla uppkopplade på internet, med upplysta gator och ljus i entreer. Andra energikällor, kol- och oljekraftverk, spyr ut rök. Hur mycket vindkraften än byggs ut är den – om ni tillåter mig en paradoxal metafor – bara en droppe i havet."

Jag tillåter mig detta långa citat av Sveriges Radios Wienkorrespondent Staffan Heimerson ur boken *Röster om energin och framtiden* (Industriförbundet) därför att den i ett nötskal ger de viktigaste argumenten för att bevara och utveckla kärnkraften. Heimersons ställningstagande är intressant såtillvida som han tidigare var kärnkraftsmotståndare men ändrat åsikt efter att ha läst "något hundratal tekniska och miljöpolitiska artiklar i kloka tidskrifter som *The Economist*" samt "några tusen känsloladdade debattinlägg i svenska dagstidningar".

Boken omfattar tolv inlägg vilka alla utifrån olika utgångspunkter är positiva till kärnkraften. De tolv skribenterna är Staffan Heimerson, Hans Blix, Hans Bergström, Karl-Axel Edin, Marian Radetzki, Nils Andersson, Evelyn Sokolowski, Ag-

neta Rising, Carl-Erik Wikdahl, Leif Victorin, Sven Bergquist och Göran Johansson. Dessutom medverkar Percy Barnevik med ett förord.

Syftet med boken är näppeligen att nå ut till svenska folket utan snarare att erbjuda ett beslutsunderlag för politiker och andra med ansvar för den svenska energiproduktionens framtid. De flesta av bokens uppsatser är intressanta och tänkvärda, pendlande mellan Heimersons välskrivna lekmaninlägg och fil dr Karl-Axel Edins faktaspäckade expertbedömning. Hans Bergström, po-

litisk chefredaktör på *Dagens Nyheter*, beskriver väl det svenska dilemma avseende kärnkraften:

"Sverige har ett antal problem. Energiförsörjningen hör inte till dem. Tvärtom utgör den ett av de få riktigt positiva inslagen i den svenska bilden. Vi har begåvats med ett elsystem som råkar förena tre svåra krav: 1) Utomordentligt låga rörliga kostnader, 2) Inga större investeringsbehov på kanske årtionden, 3) Praktiskt taget inga skadliga utsläpp till miljön. Sammantaget är detta en förbluf-

fande gynnsam situation. Lika förbluffande är det därför att detta icke-problem nu åter ska fylla den politiska debatten, medan Sveriges många verkliga problem skjuts åt sidan."

Orsaken till att icke-problemet kärnkraften alltjämt, ett kvarts sekel efter det att centerpartiet gjorde kärnkraftens avskaffande till sin hjärtefråga, spökar i den politiska debatten är naturligtvis är att den alltför anses vara en röstmagnet och dessutom för somliga politiker blivit en trosfråga. Men felet är inte uteslutande centerns. Olof Palme ansåg sig ha förlorat valet 1976 just på grund av kärnkraften och beslöt därför att satsa på en folkomröstning efter incidenten i kärnkraftverket i Three Miles Island, Harrisburg 1979.

"Inte en gång till ska vi offra proletariatet på kärnkraften", sa Palme till Dieter Strand i boken "Palme igen".

I dag ligger den svenska kärnkraften och därmed Sveriges energimässiga framtid i stöpsleven. Förutsättningen för ett avvecklande av denna energikälla i enlighet med folkomröstningsresultatet 1980 (linje 2 segrade) var att de så kallade alternativa energikällorna skulle undergå en betydande expansion. Som alla vet har så icke skett. Vind- och solkraft och därmed jämförbara energikällor har inte blivit och kommer aldrig att bli några hållbara alternativ. Det är som doktor Edin skriver i boken: "Vi ser alltså att de enda alternativen till kärnkraft i praktiken är naturgas- och kolkraft. En ersättning av kärnkraft måste finansieras med skattepengar."

Det finns alltför många värdefulla och tankeväckande poänger i föreliggande arbete för att det skall finnas plats att redogöra för dem här. Jag vill därför avsluta min recension med uppmaningen: läs boken!

Tommy Hansson

Percy Barnevik, Staffan Heimerson m. fl.: *Röster om energin och framtiden*. Industriförbundet. ISBN 91-7548-442-0.

Den kriminella revolutionen i Ryssland

Det här är verkligen en skildring inifrån dagens ryska verklighet av en som inte bara har varit med utan som även spelat med i det stora rivspelet. Ja just det, spelat med i ordets samtliga betydelser, eftersom han enligt förordets presentation är anställd vid den ryska televisionen och anses vara en av Rysslands främsta dokumentärfilmare.

En dylik position kan man näppeligen uppnå utan goda förbindelser med dem som regelbundet vistas i maktens korridorer.

Boken utgör en kuslig litania med redogörelser och beskrivningar för korrupsionens, svindleriets och maffiaväldets verklighet i dagens post-sovjetiska Ryssland, hur räls, spik, metalltråd och till och med metallskrot, valsat stålrör, maskiner, bilar och militärmateriel säljs vilsterut, för att nu inte tala om hur även kroppsdelar och prostituerade kvinnor säljs, och hur vinsterna på den hanteringen hamnar på hemliga konton i utländska banker.

Här skildras även hur makt-havare inom partiet, kommunalpampar och militärer av alla grader har sadlat om till att bli gudfäder i olika maffiagrupper, smugglare, inkasseringstorpeder eller vad det nu kan vara fråga om i den smutsiga hanteringen.

Verkligt bitter blir författaren vid behandlingen av hur klantigt tillbakadragandet av sovjet-

rupperna från det kapsejsade "DDR" sköttes – som mest fanns där 22 divisioner med imponerande mängd utrustning och en väl tilltagen administrationsstab. Inte nog med att värdefull utrustning såldes för en spottstyver eller lämnades kvar att rosta sönder och att den hemvändande personalen ofta ställdes på bar bakke utan bostäder och ibland till och med utan mat för dagen; det som upprör författaren mest tycks vara hanteringen av den fasta egendom som ryssarna tvingades lämna ifrån sig vid återföreningen av de båda tyska staterna.

Bakgrunden till den historien är att ryssarna vid krigsslutet lade beslag på ett betydande antal fastigheter utspridda i hela ockupationszonen som krigsskadestånd. Tyvärr har samtliga de jordeböcker, där dessa fastigheter registrerades brunnit upp nästan samtidigt, varför äganderättsförhållandena är oklara, och författaren anser sig därför ha god grunder för en misstanke att dunkla krafter skor sig på den ryska statens det vill säga det ryska folkets bekostnad.

Någon djuplodande analys av

orsakerna till Rysslands nuvarande bedrövliga tillstånd bjuder inte författaren på, men när han konstaterar, att det är både inhemska ryska och utländska skurkar som i skön förening plundrar landet på dess tillgångar med god hjälp av hemvändande exilryssar, så avvisar han samtidigt med all kraft alla tankar på någon sorts utländsk konspiration. Någon sådan anser han över huvud taget helt obehövlig, eftersom den politiska och administrativa kollapsen har skapat goda förutsättningar för det järvarnas gästbud som nu pågår.

Författaren deklarerar vid flerfaldiga tillfällen, att han ingalunda är någon kommunist och det är beska kommentarer han gör beträffande det stalinistiska skräckväldet, men ändå, liksom uppenbarligen åtskilliga av hans landsmän känner han en sugande längtan tillbaka till den tid då det ryska namnet – i Sovjetunionens skepnad – var respekterat i världspolitiken och när lag och ordning gällde inom landet. Visst var det fattigt redan före sammanbrottet, det erkänner han, men han ser nos-

talgiskt tillbaka till Andropovs och Gorbatsjovs tid, då maffian enligt hans uppfattning verkligen bekämpades effektivt, och han finner stora likheter mellan den avskaffade järnridån och den nuvarande "penningridån" som båda lika smärtsamt hindrar folk från att resa utrikes. De verkligt beska omdömena reserverar han dock för president Jeltsin och dennes medarbetare som var ansvariga för sönderskjutningen parlamentsbyggnaden i oktober 1993.

Han vill göra gällande, att det var Jeltsin och inte Rutskoj som var den verkliga kuppmakaren och att Vita Husets försvarare var utsatta för en djävulskt iscensatt komplott. Nåja, hur det verkligen förhåller sig med den saken får väl framtidens historiker reda ut.

Det är en mycket pessimistisk bild författaren gör sig av Rysslands framtid. Han anser, att den kriminella revolutionen har gjort de fria valen mellan ett otal olika partier till rent farsartade jippon, eftersom de flesta partier enligt hans uppfattning merendels nominerar maffians bulvaner till de olika valen.

Sammanfattningsvis kan sägas, att boken är ett viktigt samtidsdokument. Den ger en levande beskrivning av den alltmer tilltagande laglösheten i det arma Ryssland och myndigheternas oförmåga att komma till rätta med den tilltagande brottsligheten. När det talas om "maffian" bör man emellertid hålla i minnet – något som författaren inte gör i tillräcklig utsträckning att det inte är fråga om en enhetlig företeelse utan om flera sinsemellan konkurrerande ligor.

Det är något som särskilt västerländska företagare oftare bör tänka på, när de vill etablera sig därborta: betalar man avgift till den ena skurken så innebär det inte alls, att man är skyddad från den andre, och någon hjälp av polisen är det ingalunda självklart att man kan räkna med.

Birger Larsson

Stanislav Govoruchin: *Den kriminella revolutionen i Ryssland Tre år efter Sovjets sönderfall*
Bokförlaget Tranan ISBN 91-83420-07-8

CONTRA 6 1996

I kommande nr av Contra tar vi upp den tyvärr ständigt aktuella frågan om kommunernas dåliga ekonomi. Serien "Kalla krigets hjältar" fortsätter, liksom vår nya, uppmärksammade avdelning "Gästskribenten". Vidare kommer vi att belysa utvecklingen i Kommunistkina utifrån en kritisk Amnesty-rapport. Vi svarar också på frågan: Vem var Harry Söderman?

...kommer i november